

Täysistunto

Torstai 24.10.2024 klo 16.00—20.05

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 179/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Satonen esittelee. Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.01 Työministeri Arto Satonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksen mukaan työperusteinen oleskelulupa sidotaan työhön siten, että oleskelulupaa ei saa peruuttaa laissa säädettyinä määräaikana, jos ulkomaalainen työntekijä jää työttömäksi. Vastaavasti jos työttömyys jatkuu suoja-ajan jälkeen, lupa pääsääntöisesti perutaan.

Tällä hetkellä laissa ei säädetä suoja-ajasta, jos ulkomaalainen työntekijä jää työttömäksi. Voimassa olevan ulkomaalaislain mukaan oleskelulupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty. Työperusteisen luvan osalta tämä tarkoittaa sitä, että työsuhteen päättyessä lupa voidaan lain mukaan peruuttaa ilman varsinaista suoja-aikaa. Laki siis mahdollistaa luvan peruuttamisen nykyisin hyvinkin lyhyen työttömyyden jälkeen. Toisaalta työttömyyden kesto ei myöskään systemaattisesti ole seurattu. Näin ollen tilanne on nyt tulkinnanvarainen sekä työntekijän, työnantajan että viranomaisten näkökulmasta.

Esityksellä on siten tarkoitus selkeyttää ulkomaalaisen työntekijän asemaa työttömyyden sattuessa. Tavoitteena on sekä sitoa työperusteinen lupa selkeämmin työhön että turvata suoja-aika työnhakuun. Osa vastuullista työvoiman maahanmuuton politiikkaa on se, että Suomessa työnteko tapahtuu sekä ulkomaalaislainsäädännön että työmarkkinoiden pelisääntöjen mukaisesti.

Pääsääntö on, että suoja-aika on kolme kuukautta ja kahden vuoden oleskelun jälkeen kuusi kuukautta. Poikkeuksellisesti erityisasiantuntijoilla ja eräillä muilla osajilla on suoraan kuuden kuukauden suoja-aika. Tätä perustellaan erityisesti sillä, että näillä ryhmillä rekrytoinnit kestävät yleensä kauemmin kuin muilla työntekijöillä. On hyvä huomata, että työnhakuun käytettävissä oleva aika on käytännössä yleensä kolme tai kuusi kuukautta pidempi. Suoja-aika alkaa siis vasta, kun työsuhte päättyy, eli esimerkiksi vasta irtisano-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

misajan jälkeen. Siinä tapauksessa, että työntekijän kanssa on tehty kilpailukieltosopimus, suoja-aika alkaa vasta sopimuksessa sovitun rajoitusajan jälkeen.

Arvoisa puhemies! Vaikka sääntely perustuu osin hallitusohjelmaan, se perustuu myös Euroopan unionin lainsäädäntöön. Meillä ei siten ole vaihtoehtona jättää lakia säätämättä. On myös hyvä huomata, että uusi sääntely soveltuu vain työperusteisiin lupiin. Näin ollen sääntelyä ei sovelleta esimerkiksi ulkomaalaisiin, joilla on pysyvä oleskelulupa, oleskelulupa perhesiteen perusteella tai opiskelu- taikka tutkijan oleskelulupa, eikä myöskään EU-kansalaisiin.

Sääntely on hyvin linjassa muiden Pohjoismaiden sääntelyn kanssa. Ruotsissa suoja-aika on kolme kuukautta, Tanskassa ja Norjassa puolestaan kuusi kuukautta. EU-sääntely, niin sanottu yhdistelmälapadirektiivi, tarkoittaa, että kaikki muutkin EU-maat tulevat jatkossa säätämään työttömyysajasta. Direktiivi on laitettava jäsenmaissa käytäntöön kevääseen 2026 mennessä.

Arvoisa puhemies! Aiemmin viranomaisilla ei ole ollut kattavasti tietoa, mitä ulkomaalaisille työntekijöille maassa oleskelun aikana tapahtuu ja mitä muutoksia luvan perusteena olevaan työsuhteeseen mahdollisesti tulee. Tavoitteena on, että saamme pidettyä kiinni siitä ulkomaisesta työvoimasta, jota tarvitsemme ja joka jo on maassa. Samaan aikaan on kuitenkin voitava reagoida siihen, jos oleskelu ei enää ole laissa säädettyjen ehtojen mukaista.

Osana tänään annettavaa esitystä työnantajalle tulisi velvollisuus ilmoittaa Maahanmuuttovirastolle, jos sen työntekijän työt loppuvat ennen aikaisesta. Ilmoittaminen tehdään helpoksi Enter Finland -nettialustaa käyttäen, ja ilmoittaminen on tehtävä viimeistään 14 päivän kuluttua työsuhteen päättymisestä. Hallitusohjelman mukaisesti ilmoittamisvelvollisuuteen liitetään sanktion uhka. Siten työnantaja, joka laiminlyö ilmoitusvelvollisuuden, voitaisiin määrätä tyypillisimmin sakkorangaistukseen. Työnantajien tekemät ilmoitukset täydentävät jatkossa oleskelulupien automaattista jälkivalvontaa, jota Maahanmuuttovirasto tekee eri rekistereistä kerättävän tiedon avulla. Valvontaa on suoritettava tehokkaasti vastapainona sille, että oleskelulupamenettely on nopea, jatko-oleskeluluvat myönnetään jopa neljäksi vuodeksi ja työnteko-oikeutta laajennetaan.

Arvoisa rouva puhemies! Esityksen vaikutukset kohdistuvat nykytiedon valossa rajalliseen henkilöryhmään. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen selvityksen mukaan vain pieni osa eli 2,5 prosenttia esityksen alaan kuuluvista ulkomaalaisista osaajista koki tarkastelujaksolla 2017—2021 työttömyyttä ja huomattava osa heistä työllistyi jo kolmen kuukauden aikana uudelleen. Uudelleentyöllistymistä helpottaa myös se, että esityksessä työnteko-oikeutta laajennetaan luvan alkuperäisen ammattialan lisäksi aidosti todetuille valtakunnallisille työvoimapula-aloille. Tämä tulisi koskemaan työntekijän oleskeluluvan haltijoita, koska tähän ryhmään sovelletaan saatavuusharkintaa ja luvat myönnetään ammattialakohtaisina. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin ne ammatit, joita työnteko-oikeuden laajentaminen koskisi. Sääntely tarkoittaisi, että työntekijän oleskeluluvan haltija saisi nykyisen työnsä ohella tehdä töitä asetuksen mukaisella ammattialalla tai jopa kokonaan vaihtaa uudelle alalle ilman velvollisuutta hakea uutta oleskelulupaa. Oleskeluluvan tulee vain olla voimassa. Tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että valtakunnallisina työvoimapula-aloina korostuvat erityisesti sosiaali- ja terveysala sekä tietyt palvelu- ja teollisuusalat. Odotetun talouskasvun myötä on todennäköistä, että lista jatkossa pitenee. — Kiitos. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan toki debatti, mutta täällä on yksi henkilö, joka on jonottanut, ja minä yritän huolehtia tässä, että pyytäneet henkilöt saavat puheenvuoron. — Täällä on Hänninen ensiksi, mutta sitten heti mennään debattiin.

17.08 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tänään käsittelyssä oleva kolmen tai kuuden kuukauden sääntö on olennainen askel selkeyttämään ulkomaalaisten työntekijöiden asemaa työttömyyden kohdatessa. Tämä hallituksen esitys antaa ulkomaalaisille työntekijöille selkeät pelin säännöt. Jos työntekijä ei löydä uutta työtä säädettyssä ajassa, hänen on poistuttava Suomesta.

Arvoisa puhemies! Esitys selkeyttää työntekijöiden oikeuksia ja antaa heille suoja-ajan uuden työn löytämiseksi. Tämä varmistaa, että työntekijöillä on realistinen mahdollisuus löytää uusi työpaikka ja välttää äkillinen maasta poistaminen. Tämä tarkoittaa myös sitä, että ulkomaalaisille työntekijöille ja heidän työnantajilleen ja viranomaisille on jatkossa selkeämpää, milloin maassa oleskelun edellytykset eivät enää täyty. Näin varmistetaan, että lainsäädäntö on oikeudenmukaista ja läpinäkyvää kaikille osapuolille.

Arvoisa rouva puhemies! Esitys ei kuitenkaan tarkoita, että Suomen houkuttelevuus kansainvälisten osaajien keskuudessa heikkenisi. Vastaavanlaista säätelyä tullaan säätämään kaikissa EU-maissa. Itse asiassa monissa maissa, kuten Ruotsissa ja Norjassa, vastaava työnhaku-aika on jo käytössä. Ruotsissa työntekijöillä on kolme kuukautta aikaa ja Tanskassa ja Norjassa kuusi kuukautta. Säännöllinen jälkivalvonta on osa vastuullista politiikkaa, ja tavoitteena on säilyttää ja lisätä Suomeen tulevaa ulkomaalaista työvoimaa, työperäistä maahanmuuttoa, jota me todella tarvitaan. Samalla varmistetaan, että oleskelu tapahtuu lainmukaisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys tuo lisää selkeyttä ja ennustettavuutta ulkomaalaisten työntekijöiden asemaan Suomessa. Se ei vähennä Suomen vetovoimaa ulkomaalaisten työntekijöiden keskuudessa, vaan päinvastoin tukee EU-tason kehitystä ja yhdenmukaistaa pelin sääntöjä koko Euroopan alueella. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten mennään debattikeskusteluun. — Ja sieltä edustaja Räsänen, Joona.

17.11 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään aikaisemmin aamulla Tilastokeskus julkaisi oman väestöennusteensa. Väestöennusteen keskeinen havainto oli se, että Suomessa aikaisemmista väestöennusteista poiketen työvoiman määrä sittenkin kasvaa. Varmaan kaikki olemme tästä sitä mieltä, että tämä on positiivinen uutinen. Se on keskeistä meidän talouden kasvulle jatkossa.

Mutta yhtä keskeistä oli se havainto, minkä takia meidän työvoima kasvaa. Työvoima kasvaa vain ja ainoastaan työperäisen maahanmuuton kautta. Työperäinen maahanmuutto on Suomelle elinehto myös tämän väestöennusteen mukaan, muuten väestömme alkaisi pienenemään.

Senpä takia on tärkeätä, että me pystymme realisoimaan tämän kasvun. Sitä työtä ei pidä heikentää millään sellaisilla esityksillä, jotka heikentävät Suomen maakuva maailmalla. Niinhän tässä on käynyt, että hallitus omilla toimenpiteillään on heikentänyt Suomen maakuva maailmalla kansainvälisten osaajien silmissä, ja se on väärin. Siksi tämä esitys on täysin haitallinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Razmyar.

17.12 **Nasima Razmyar sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaankin tässä Tilastokeskuksen väestöennusteessa sinänsä se on positiivista, että maahanmuutto on meidän pelastuksemme, mutta ilman maahanmuuttoa seuraavan 20 vuoden aikana Suomen väkiluku pienenesi puolella miljoonalla.

Arvoisa hallitus, arvoisa ministeri, tuntuu käsittämättömältä, että te olette tuomassa tämän esityksen eduskuntaan kaikista niistä lausunnoista ja tyrmäyksistä huolimatta, jotka tämä esitys on saanut. Te väitätte, että täällä ei ole suuria muutoksia, mutta totta kai sillä on muutoksia. Sen takia te olette tuoneet tämän eduskuntaan.

Tällä esityksellä ei ole mitään tekemistä todellisuuden kanssa, tosielämän kanssa, jossa rekrytointiprosessit kestävät. Myös kolmen kuukauden osalta saattaa olla monivaiheinen rekrytointiprosessi. No, mitä jos tämä henkilö jää vaikka kakkoseksi tai kolmoseksi? Lähetetäänkö hänet pois maasta? Joku muu maa saa hänestä erinomaisen työntekijän, mutta Suomi menettää, ennen kaikkea suomalainen yritys menettää.

Tämä on se viesti, minkä te haluatte lähettää maailmalle. Se on ikävää, se on valitettavaa. Elintärkeästä asiasta käydään iltalypsyä hallituksen sisällä, ja se on surullista katsottavaa, arvoisa hallitus.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sirén.

17.13 **Saara-Sofia Sirén kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä kyseisestä hallituksen esityksestä on käytetty varsin dramaattisia puheenvuoroja siitä lähtien, kun hallitusohjelma valmistui. Nyt kun katsotaan tätä hallituksen esitystä, mikä eduskunnassa on käsitellyssä, niin siinä esityksessä vastataan moniin niihin huoliin ja siihen kritiikkiin, joita tässä matkan varrella on esitetty julkisuudessa ja täällä salissa.

Kun vastaava sääntely on Ruotsissa tuo kolme kuukautta, mikä lähtökohtana oli myös hallituksella, ja Tanskassa ja Norjassa kuusi kuukautta, niin tämä Suomen malli on tästä jotakuinkin puolestavälistä varsin isolle joukolle myös tämä puolivuotinen.

Erityisesti haluan nostaa vielä esille sen, että hallitus huomioi nämä kilpailukieltotilat ja myös turvaselvitystilanteet, jotka ovat olleet myös matkan varrella yksi konkreettinen huoli, jonka hallitus on ottanut lopullisessa esityksessä huomioon.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Hanna.

17.15 **Hanna Räsänen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa työministeri, nyt täytyy kyllä kysyä, oletteko te tämän lain valmistelussa ollenkaan kuunnelleet niitä, jotka tekevät työpaikkoja ja työllistävät täällä Suomessa? Minulla on tässä paksu nivaska tulostettuna lausuntoja. Täällä on EK:lta, startup-yrityksiltä, yrittäjäjärjestöiltä, ja tämä ei kyllä mairittele tätä hallituksen esitystä.

Muutama nosto: Kolmen kuukauden sääntö on lisännyt merkittävästi ulkomaalaisten epävarmuutta ja haluttomuutta jatkaa työntekoa Suomessa — EK. Esitys on jo heikentänyt Suomen maakuvaa ulkomailla, erityisesti täällä jo työskentelevien ulkomaalaisten keskuudessa — tämäkin on EK:lta. Startup-yrittäjät ovat aivan järkyttyneet tästä esityksestä. Tämä lista on aivan todella pitkä: Täällä sanotaan, että meidän pitäisi painaa kaasua ja työ-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

peräisen maahanmuuton edellytyksiä pitäisi parantaa. Valitettavasti hallitus menee aivan väärään suuntaan.

Minä olen todella huolissani tämän lain sisällöstä ja ennen kaikkea tästä maakuvasta. Itse olen siellä hallintovaliokunnassa jäsenenä, ja tulemme todellakin perkaamaan tämän lain kunnolla. Tämä laki on aivan uskomaton.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen.

17.16 Mira Nieminen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan esityksen tavoitteena on selkeyttää tätä säännöstöä ja lisätä työvoiman liikkuvuutta sekä uudistaa ja parantaa ulkomaalaisten työntekijöiden työllistymistä Suomessa. Sosiaaliturvan tarve vähenee ulkomaalaisten työntekijöiden osalta, ja he voivat nopeammin työllistyä uudelleen työsuhteen päätyttyä, ja jos uutta työpaikkaa ei löydy tai ei löytyisi muutenkaan perustetta jatkaa oleskelua maassa, tulee ulkomaalaisen poistua silloin. Näillä muutoksilla on vaikutuksia maamme julkiseen talouteen laskien ensisijaisesti työttömyysturvamenoja ja toissijaisesti muita sosiaaliturvaetusmenoja. On siis Suomen talouden kannalta kannatettavaa, että näitä toimenpiteitä ja valvontaa tehostetaan. Jos työn tekemisen tahtoa löytyy, niin kyllä tästä maasta myös löytyy työpaikkoja.

Mitä tulee tähän maakuvaan, niin onko, arvoisa ministeri Satonen, Pohjoismaitten taso, EU-lainsäädäntö, jotenkin erilaista sitten muualla, Ruotsissa tai Norjassa, koska heidän maakuvansa eivät ole heikentyneet? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.17 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy muistaa, että tässä on kyse sellaisista henkilöistä, jotka ovat olleet täällä maassa jo työn perässä ja olleet työskentelemässä täällä, ja niillä on kotoutuminen tässä meneillään sen perusteella, ja nyt sitten tähän rakennetaan semmoinen kolmen kuukauden ja kuuden kuukauden raja. Kun muistetaan, että meillä on tällä hetkellä jokaista avointa työpaikkaa kohti viisi työtöntä työnhakijaa, niin tässä tilanteessa on aika epätodennäköistä, että työllistyy näin nopeasti, kolmessa tai kuudessa kuukaudessa.

Sitten kun mietitään vielä, että kun ne kansainväliset osaajat hakeutuvat eri maihin, niin toisivatko he perheensä tämmöiseen epävarmaan tilanteeseen, jossa on kolme kuukautta tai kuusi kuukautta siinä tilanteessa? Niitten henkilöiden kannalta tämä tilanne on hyvin epävarma, kun katsotaan tätä kokonaisuutena, ja siinä mielessä nämä rekrytointiprosessit ja kaikki muutkin vievät helposti yli kolme kuukautta, vähintään kuusi. Periaatteessa on hyvä, että luodaan rajoja, mutta näiden rajojen pitäisi olla realistisia ja pidempiä. [Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Oras.

17.18 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies, olen ainoa Tynkkynen nykyään täällä salissa.

Tämä hallituksen esitys osaajien ulosheittolaista on haitallinen Suomen elinkeinoelämälle, työllisyydelle ja taloudelle, ja se pitää ehdottomasti hylätä. Kun hallitus lähetti esityksen lausuntokierrokselle, työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan puheenjohtaja, edustaja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Sirén — joka näköjään ehtikin jo poistua salista — sanoi ”katsotaan tilanne lausuntokierroksen päätyttyä ja käsitellään huolellisesti”. Mitä lausuntokierroksella kävi? Laskujeni mukaan 119 lausunnonantajasta 117 vastusti tätä esitystä, ja nyt lausuntokierroksen jälkeen meillä on hallituksen esitys, joka olennaisilta, ratkaisevilta osiltaan on ihan yhtä huono kuin se esitys, jonka te lähetitte lausuntokierrokselle.

Ymmärrän, että yhdelle puolueelle on tärkeää tehdä kiusaa ulkomaalaisille ihmisille kaikilla mahdollisilla keinoilla, pienillä ja suurilla, mutta sitä minä en ymmärrä, ministeri Satonen, minkä takia te kokoomuksessa ja RKP:ssä alistutte tähän. Minkä takia hyväksytte ulkomaalaisten osajien aseman heikentämisen silloinkin, kun sen maksajaksi joutuvat suomalainen yritys-elämä ja talous?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ingo.

17.20 **Christoffer Ingo r** (vastauspuheenvuoro): Ärade fru talman! Arbetsmarknaden är för tillfället på många sätt stel, styv och omodern, och här korrigerar regeringen faktiskt vissa problem. Regeringens förslag på tidsfristen när en person med uppehållstillstånd för arbete ska lämna landet kommer i grund och botten från ett EU-direktiv som ställer vissa krav på medlemsländerna. I SFP har vi arbetat för att arbetstagare från tredje länder ska kunna hitta nytt jobb så flexibelt som möjligt. Efter att den här lagändringen har trätt i kraft får en person med uppehållstillstånd för arbetstagare jobba inom de olika branscher som har brist på arbetskraft.

Arvoisa puhemies! Suomi ottaa tässä direktiivitulkinnassa mallia muista Pohjoismaista, meidän läheisimmiltä työvoimapolitiikan verrokkimailtamme. Nyt selkeytetään sääntöjä, jotka tällä hetkellä ovat hyvin tulkinnanvaraisia. Kun tämä muutos on tullut voimaan, voi henkilö, jolla on työperäinen oleskelulupa, työskennellä kaikilla työvoimapulaa kohtaavilla aloilla, ja se on mielestäni hyvä asia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo.

17.21 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on pelkkä heikennys, tämä sumutus ei auta sitä ollenkaan. On käsittämätöntä, että RKP:n edustaja täällä tätä puolustaa.

Hallituksen viesti maahanmuuttajille on, että me emme teitä halua tänne ja me teemme teidän elämästänne mahdollisimman hankalaa. Se on nimenomaan se kokonaisuus, koko tämä maahanmuuttopaketti — joka sisältää monia, monia eri lakiesityksiä — joka tulee nähdä kirkkaasti ja selvästi.

Tässä hallituksen esityksessä todetaan, että ulkomaalaisen työntekijän tavoitteena on yleensä, että hän voi viettää perhe-elämää Suomessa. No, esitetty laki luo sellaista epävarmuutta perheille, että hyvin todennäköisesti tänne jo työllistyneet tulevat muuttamaan mahdollisimman pian pois. Täällä työskentelystä haaveilevat perheelliset puolestaan valitsevat jonkun muun maan. On täysin epärehellistä väittää, että esityksellä, jolla säädetään niin huonosta turvasta kuin mahdollista, parannettaisiin maahanmuuttajien asemaa tai lisättäisiin työperäistä maahanmuuttoa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Werning.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

17.22 **Paula Werning sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys on suoraan sanottuna aivan käsittämätön. Samaan aikaan, kun meillä Suomessa on valtava pula osaajista ja väestömme ikääntyy, hallitus esittää lakia, joka lähettää ulkomalaisille työntekijöille viestin: ”Suomi ei halua teitä tänne.”

On hämmentävää, että hallitus tuo eduskuntaan näin vahingollisen lakiesityksen. Tämä esitys vaikeuttaa työperäistä maahanmuuttoa, lisää epävarmuutta ja heikentää Suomen mainetta kansainvälisten osaajien keskuudessa. Työperäisen maahanmuuton edistäminen on Suomelle kohtalonkysymys väestörakenteemme ja osaajapulamme takia.

Kuten tiedämme, Suomi kamppailee ikääntyvän väestön, alhaisen syntyvyyden ja työikäisen väestön vähenemisen kanssa. Kansainväliset osaajat eivät ole vain toivottuja vaan meille aivan välttämättömiä. Juuri tästä syystä on huolestuttavaa, että hallituksen esityksessä viestitään, että Suomi ei ole valmis panostamaan työperäiseen maahanmuuttoon ja heidän houkutteluunsa ja pitovoimaan.

Arvoisa puhemies! Työperäinen maahanmuutto on Suomelle elintärkeä, ja tarvitsemme kansainvälisiä osaajia enemmän kuin koskaan. Hallituksen linja vain karkottaa heitä. Tämä esitys on aivan käsittämätön.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustajia Eerola.

17.23 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten tänään jo aikaisemmin tuossa kyselytunnilla sanoin, hallitusohjelman mukaan työperäisen maahanmuuton on vahvistettava julkista taloutta. Tuoreitten lukujen mukaan, mitkä täällä jo kerrottiin, Suomen väestö kasvaa maahanmuuton seurauksena. Eli puheet siitä, että tämä hallituksen politiikka nyt jotenkin kokonaisuudessaan karkottaisi osaavia ja työtä tekeviä ihmisiä tästä maasta, eivät pidä paikkaansa. Eli tänne tulee todellakin maahanmuuttajia töihin ja tulee vastaisuudessakin, ja tosiaan, tervetuloa.

Mutta maahanmuuttajien työttömyys kuitenkin yleisellä tasolla on, se tiedetään, kanta-väestöä suurempaa. Eli onkin hienoa, että nykyhallituksen linja tässä maahanmuuttopolitiikassa ottaa ikään kuin oppia ammattiuurheilujoukkueista, esimerkiksi lentopallosta, mikä on ministerille tuttu laji. Eli kun joukko ottaa ulkomaalaispelaajan, niin se ottaa nimenomaan vahvistuksen, ei sellaista, jolle pallonkäsittely joudutaan opettamaan vasta täällä kotimaassa. Jos peli ei kulje, niin sitten lähdetään rapakon taakse.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

17.25 **Hanna Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä nimenomainen hallituksen esitys on ehkä eniten herättänyt keskustelua ja aiheuttanut epävarmuutta, ja sillä on jo konkreettisesti ollut vaikutuksia ja heikennyksiä Suomen veto- ja pitovoimaan kansainvälisten osaajien keskuudessa. Tästä on kesällä julkaistu muun muassa diplomi-insinöörien ja arkkitehtien ammattiliitto TEKin ja Teknologiateollisuuden yhdessä tekemä tutkimus, joka näyttää, että valtava epävarmuus on olemassa. Esimerkiksi teknologiateollisuus on kansainvälistynyt erittäin nopeasti, ja se on kuitenkin meidän talouden ja viennin ja kilpailukyvyn ja innovaatioiden tukijalka, ja siellä nämä kansainväliset osaajat ovat erittäin merkittävässä asemassa, jotta se kehittyy. Ja nyt tässä on ihan selvää, että edes tämä kuuden kuukauden suoja-aika ei näillä aloilla riitä, jos miettii niitä rekrytointiprosesseja ja toisaalta sitä, kuinka kova kilpailu näistä nimenomaisista osaajista on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

maailmalla. Haluaisinkin kuulla, mihin ministeri perustaa sen, että ette kanna huolta tästä kilpailukyvyn heikentymisestä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä.

17.26 Milla Lahdenperä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys selkeyttää Suomessa työperusteisen oleskelun jatkumisen pelisääntöjä niin työnantajalle, työntekijälle kuin viranomaisille. Työntekijän asema on turvatumpi, kun suoja-aika on lakiin kirjattu. Tavoitteena on, että saamme pidettyä maassa tarvitsemamme ulkomaalaisen työvoiman, mutta samaan aikaan pystymme reagoimaan siihen, jos oleskelu ei enää laissa säädettyjen ehtojen mukaista ole. Onhan se luonnollista, että työssäoloa edellytetään, jos Suomessa oleskelun perusteena on työ. Työttömyyden suoja-aika säädetään jatkossa kaikissa EU-maissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

17.26 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys uhkaa heikentää Suomen houkuttelevuutta ja kilpailukykyä juuri sillä hetkellä, kun meidän pitäisi luoda vakautta ja varmuutta työmarkkinoille. Esimerkiksi Rauman ja Porin alueelle on tälläkin viikolla uutisoitu positiivisia uutisia vihreän teollisuuden hankkeista. Mikäli kyseiset hankkeet etenevät investointipäätöksiksi, niin tarvitaan näiden hankkeiden maaliin saattamisessa paljon ulkomaalaista työvoimaa, kuten tarvittiin myös Olkiluoto 3 -projektissa. Ikävä kyllä, emme ole kyenneet pitämään Suomen työmarkkinoiden käytössä kyseisestä projektista vapautuneita ammattilaisia riittävän hyvin, ja tästä pitää oppia, eikä tehdä tämänkaltaisia esityksiä, mitä nyt saliin tuodaan. Osaajapula on todellinen ongelma, ja avainosaajat eivät vie kenenkään työpaikkaa vaan luovat uutta työtä ympärilleen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto.

17.27 Pinja Perholehto sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tämä lakimuutos sai laajaa arvostelua kesän lausuntokierroksella. Lähes kaikki lausunnonantajat pitivät määräaikoja liian lyhyinä. Kuten täällä on todettu, esimerkiksi Teknologiateollisuus on vedonnut toistuvasti hallitukseen ja korostanut mahdollisia negatiivisia vaikutuksia paitsi Suomen maakuvaan myös houkuttelevuuteen laajemmin kansainvälisten osaajien kohdemaana.

Ymmärrän hyvin sen, että tämänkin HE:n kohdalla hallitus haluaa vedota muihin Pohjoismaihin, mutta ajattelen, että se on ehkä hieman laiskaa — nimittäin Suomessa huoltosuhde heikkenee muita Pohjoismaita nopeammin, kokonaishedelmällisyys on meillä alhaisempaa, tarve työperäiselle maahanmuutolle on ylipäättään Suomessa hyvin erikaltainen kuin se on esimerkiksi Ruotsissa. Juuri tämän takia nimenomaan se, että Suomi ei säätäisi EU-direktiivin minimin mukaan, vaan Suomi säätäisi täällä niin, että täällä olisi pidempi aika, voisi tuoda Suomelle kilpailuetua kansainvälisten osaajien keskuudessa, ja siksi en yhtään ymmärrä, millä täällä hallituspuolueet, muut kuin perussuomalaiset ja kristillisdemokraatit, voivat tätä puolustaa. Ymmärrän hyvin, että täällä ei kokoomuksesta ole enää montaa edustajaa, mutta se, että RKP:stäkään kukaan ei ole täällä salissa, kertoo varmaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

ihan riittävästi tästä asiasta. [Juho Eerola: Kokoomuslaisia on yhtä monta kuin vasemmistoliitosta!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen.

17.29 Jessi Jokelainen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä kyseisen hallituksen esitys on räikeässä ristiriidassa sen käsittääkseni yhteisen tavoitteen kanssa, että työperäistä maahanmuuttoa tulee helpottaa. On perusteetonta tai epärehellistä väittää, että mahdollisimman heikosta työllistymisen tuesta säätämällä edistettäisiin työmarkkinoiden tilannetta laisinkaan. Näinä taantuman aikoina olisi kohtuuton vaatimus jopa monelle suomalaiselle työllistyä, mikäli sille olisi asetettu tiukka määräaika tai varallisuusraja.

Jotta Suomeen olisi houkuttelevaa työllistyä, meidän tulee sanktioimisen sijasta mahdollistaa. Itse en voi missään tapauksessa kannattaa hallituksen esitystä kolmen tai kuuden kuukauden työllistymisaikarajasta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

17.30 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oppositiopuolueet ovat jatkuvasti murehtineet sitä, että tämänkaltaiset lakimuutokset tahraavat mainetamme. Tämä on väitteenä käsittämätön. [Vasemmalta: Ei ole!] Hallituksen uusi linjaus ei mitenkään eroa yleispohjoismaalaisesta suunnasta tai linjasta. Päinvastoin, näin on toimitu muualla jo pitkään, kuten tekin siellä tiedätte.

Täällä Suomessa vaan tuntuu olevan sellainen kulttuuri, että kaikille pitää antaa kaikkea ilman mitään velvoitteita. Sen takia me olemmekin talouden osalta tässä tilanteessa, erittäin vaikeassa tilanteessa.

Jos oppositiopuolueet olisivat oikeasti huolissaan maakuvastamme, niin ehkä teidän olisi hyvä katsoa peiliin. Teidän oma viestinne lisää pelon ja epävarmuuden ilmapiiriä. Suomi ei pärjää teidän näkemyksenne mukaan ilman työperäistä maahanmuuttoa. Vaikutus ei näy pelkästään ulkomaalaisten medioiden sivuilla vaan myös nuorten epävarmuudessa tulevaisuuden suhteen.

Arvoisa puhemies! Työperäisen maahanmuuton pitää olla aina kansantalouden kannalta kestävä. Siitä tässä laissa on kyse, ei siitä, että jotain kiusattaisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Suhonen.

17.31 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt tämä käsitelyssä oleva laki voi pahimmillaan vaikutuksiltaan olla sellainen, että se toisen maan kansalainen, joka aidosti haluaa töitä tehdä ja itsensä elättää työllä, joutuu poistettavaksi maasta ennen sitä työllistymistä. Liian lyhyt suoja-aika uuden työn etsimiseen voi aidosti tulla esteeksi hakeutua suomalaisille työmarkkinoille ja asettaa Suomessa jo asuvat työntekijät kohtuuttomaan tilanteeseen työsuhteen päättyessä. Työperäisen hyväksikäytön riski voi kasvaa, mikäli oleskelulupaa jatkaakseen on otettava vastaan mikä tahansa työpaikka millä tahansa ehdoilla, ja työntekijä voi joutua riippuvuussuhteeseen uudesta työnantajasta. Näitä työperäisen hyväksikäytön esimerkkejähän meillä on jo valitettavan paljon olemassa ennestään. Arvoisa työministeri, miten te estätte nämä lisääntyvät riskit?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen.

17.32 **Eemeli Peltonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa, ja kansainvälinen kilpailu osaavasta työvoimasta tulee vain kiristymään. Kuitenkin tämä hallituksen vahingollinen esitys lyö korville niitä tärkeitä tavoitteita työperäisen maahanmuuton lisäämisestä. Hallituksen maastapotkulaki vaikeuttaa työperäisen maahanmuuton vahvistamista, lisää täällä jo työskentelevien epävarmuutta ja kaiken lisäksi heikentää myös Suomen maakuvaa osaajien silmissä. Jos, hallitus, ette tässä asiassa usko oppositiota, niin uskokaa vähintään elinkeinoelämää, yritysmaailmaa, sieltä kantautuvia viestejä. Esimerkiksi Elinkeinoelämän keskusliitto on lausunnossaan todennut, että hallituksen esitys on jo lisännyt merkittävästi ulkomaalaisten epävarmuutta ja haluttomuutta jatkaa työntekoa täällä Suomessa. Tämä on tullut esiin useissa keskusteluissa Suomessa toimivien yritysten ja työnantajien kanssa. Arvoisa työministeri Satonen, miten vastaatte tähän elinkeinoelämän ja yritysmaailman vakavaan huoleen ja kritiikkiin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan vielä kolme puheenvuoroa ja sen jälkeen mennään sitten puhujalistaan, mutta sitä ennen saa ministeri vastata. — Edustaja Hänninen.

17.33 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On erinomainen asia, että Suomessa on selkeät säännöt työperäiseen maahanmuuttoon. Se on työnantajan, työntekijän ja Suomen etu. Säännöt ovat välttämättömiä. Hallitus menee nyt aivan oikeaan suuntaan, kiitos siitä. Arvoisa ministeri, mikä on mielestänne työntekijän suurin etu tässä esityksessä? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Rantanen, Piritta.

17.34 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässähän on nimenomaan kyse siitä kokonaisuudesta, siitä ilmapiiristä ja siitä paketista, mitä hallitus tarjoilee ulkomaalaisille työntekijöille.

Muutama edustaja jo viittasi tähän väestöennusteeseen, niin siinäkin on kuitenkin huomioitava sellainen seikka, että se ei todellakaan ole osannut huomioida näitä hallituksen tekemiä esityksiä eikä hallituksen toimia eikä sitä ilmapiiriä, joka tähän maahan on luotu — ja se on nimenomaan se toive ja näkymä siitä, että jos meille saadaan maahanmuuttajia edelleen samaan tahtiin kuin on aiemmin saatu, niin meidän väestö kehittyy positiivisesti. Mutta se on nimenomaan ennuste, ja niin kuin taisi olla, kun sieltä perussuomalaisten joukoista tätä jo arveltiin, että ennusteet eivät pidä paikkaansa, niin juuri sellaista politiikkaanhan nyt ollaan tekemässä, että ne eivät välttämättä pidä paikkaansa.

Mutta toivoisinkin perussuomalaisilta ehkä vastausta sitten siihen, että jos tästä esityksestä haetaan jotakin positiivista, niin onhan se nyt hienoa, että ulkomaalaisella työntekijällä on tämä kolme kuukautta aikaa etsiä uusi työ ja katsella, kun porrastuksen jälkeen suomalaisella työntekijällä sitä aikaa on enää vain kaksi kuukautta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen, ja sitten ministeri.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

17.35 Mikko Polvinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Opposition väitteet hallituksen esityksestä ovat turhan liioiteltuja ja osin tuulesta temmattuja. [Paula Werning: Entäs asiantuntijat?] Ei Suomen maine murene siitä, että teemme maltillista muutosta maahanmuuttolainsäädäntöön. Muut Pohjoismaat ovat toteuttaneet vastaavia jo aikojen sitten, eikä niiden mainetta ole pilattu. Ruotsin maine kärsii aivan toisenlaisista maahanmuuttopoliittisista ongelmista.

Oppositio myös väittää, että tämä laki estäisi osaajien maahanmuuton. Tämä ei pidä paikkaansa. Erityisasiantuntijoille annetaan kuusi kuukautta aikaa löytää uusi työ, ja jatkossa työpaikkoja voi hakea työvoimapula-aloilta. Jos osaajapula on niin huutava kuin väitetään, ei uudelleentyöllistämiseksi pitäisi olla ongelmia.

Mitä tulee niin sanottuun ulosheittolakiin, nykylaki mahdollistaa jo nyt ulosheittokäytännöt. Me vain selkeytämme pelisääntöjä ja tarjoamme kohtuullisen kolmen tai kuuden kuukauden ajan löytää uusi työ. Onko opposition mielestä oikein, että työperäinen ulkomaalainen voisi jäädä veronmaksajien rahoilla Suomeen ilman työtä kuinka kauan huvittaa?

Arvoisa puhemies! Kysyisin ministeriltä ja kiittäisinkin: käyhän nyt niin, että me otetaan tästä Ruotsin tiestä letkut irti ja otetaan tässä Suomen tie?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin. — Ja sitten ministeri, enintään viisi minuuttia.

17.36 Työministeri Arto Satonen: Arvoisa rouva puhemies! Aloitan sillä, että jos täällä joku nyt ajattelee, että Suomessa on tällä hetkellä voimassa sellainen laki, että täällä saa olla ihan määräämättömän ajan, jos jää jossakin hakuprosessissa toiseksi tai kolmanneksi, niin näin ei ole, vaan tälläkin hetkellä käytännössä Migri on noudattanut tätä kolmen kuukauden sääntöä. Mutta kun sitä tietoa ei ole välttämättä saatu, niin silloin se käytännössä on tullut siinä vaiheessa, kun lupa on pitänyt uusia. Mutta tälläkin hetkellä on siis ollut järjestelmä, että jos työn perusteella on Suomeen tultu ja jos työtä ei enää ole, niin se on peruste sille, että myöskin maasta joutuu poistumaan. Nyt vaan saadaan tähän selkeät pelisäännöt, kuten täällä puhuttiin.

Lisäksi, mitä tähän maakuvakeskusteluun tulee, niin kuten sanottiin ja täällä hyvin tuli se esille, niin tämä on täysin pohjoismaisessa linjassa. Ruotsissa on vielä hieman tiukempi ja Tanskassa ja Norjassa hieman löysempi kuin tämä, eli tämä on siitä puolivälistä. Minun mielestäni hyvin järkevällä tavalla on jaoteltu tämä kolmen kuukauden ja kuuden kuukauden sääntö, koska se on ihan selvää, että jos haetaan vaikka akateemisiin työtehtäviin, niin hakuprosessit ovat pidempiä [Veronika Honkasalon välihuuto] kuin esimerkiksi siinä, että haetaan vaikka palvelualan tai maatalouden töihin.

No, sitten vähän tästä mittasuhteesta. Omakin näkemykseni on kyllä vahvasti se, että tämä asia on saanut suhteessa näihin vaikutuksiin aikamoiset mittasuhteet, koska näitä henkilöitä, joita tämä ylittää voi koskettaa nykyisessä tilanteessa, on hiukan yli 50 000. Ja kun heistä on jäänyt vuosittain tällä hetkellä historiatiedon mukaan kaksi ja puoli prosenttia työttömäksi, niin se tarkoittaa, että hiukan toistatuhatta ihmistä on niitä, joita tämä ylittää on voinut koskea, ja heistä huomattava osa on jo kolmen kuukauden ajanakin työllistynyt, eli tässä puhutaan muutamista sadoista. Täytyy muistaa myöskin se, että ne ihmiset, jotka ulkomailta tänne tulevat töitä tekemään, tulevat lähtökohtaisesti siksi, että he elättävät sillä itsensä ja läheisensä. Osa heistä siirtyy ilman muuta — vaikka meidän raken-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

nusalalla hyvin nähdään, että kun Suomessa rakennetaan tällä hetkellä vähän, niin monet ulkomaalaiset työntekijät ovat menneet sinne, missä rakennetaan. Se on hyvin luonnollista.

Se, vaikuttaisiko tämä nyt siihen, että Suomeen ei olisi tulijoita: Siihen en kyllä usko. Meillä on tulijoita ollut nyt ennätysmäärä — ja tätäkin asiaa jo keskustelussa on kyllä pyöritetty — eikä se ole vielä heijastunut siihen millään tavalla. Meillä on tarkoitus tehdä Filippiinien, Vietnamin ja Intian kanssa valtiotason sopimus tästä työperäisestä maahanmuutosta hallitusohjelman linjauksen mukaisesti vielä muutaman kuukauden sisällä, ja näistä maista on todella paljon Suomeen tulijoita. Tälläkin hetkellä jo 25 prosenttia työperäisestä maahanmuutosta tulee näistä maista.

Sitten täällä kysyttiin myös sitä, mitä hyviä puolia tässä on työntekijälle. No, esimerkiksi tämä työnteko-oikeuden laajentaminen, joka nyt on siis sidottu vain siihen yhteen toimialaan, eli jatkossa voi hakea miltä tahansa työvoimapula-alalta. Se on mielestäni erittäin isokin asia. Jos ajatellaan vaikka sitä, että meillä on henkilö, joka menettää teollisuudessa työpaikkansa ja jos hänellä on mahdollisuus vaikka maataloudesta hakea työpaikkaa samalla luvalla muuttamatta paikkakunnalta toiselle, niin se on aikamoinen etuoikeus, eli pidän sitä kyllä erittäin hyvänä.

Mitä tulee työperäiseen hyväksikäyttöön, niin sitä vastaan hallituksella on varmasti vahvin ohjelma, mitä on ollut — väittäisin, että mitä millään hallituksella on ollut — ja me tehdään tässä myös kansainvälistä yhteistyötä ELAn kanssa ja myöskin esimerkiksi Viron viranomaisten kanssa. Itse asiassa vielä tänään myöhemmin käsitellään tätä marjanpoimijoihin liittyvää lainsäädäntöä, jossa edellinen hallitus ei saanut mitään aikaan, mutta nyt täällä tulee selkeät pelisäännöt sille, että myös heidän työehtonsa ovat hyvällä tasolla, ja niin tulee tietysti ollakin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten mennään puhujalistaan. Huomioittehan, että tämä on aikarajoitettu ja suurin piirtein kello 17.46 sitten lopetellaan. — Ja siellä on edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

17.41 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Kauppakamarien kyselyn mukaan 45 prosentilla yrityksistä on pulaa osaavasta työvoimasta, 59 prosenttia yrityksistä kertoo osaavan työvoiman saatavuuden rajoittavan liiketoiminnan kasvua ja kehittämistä, ja tämä on siis nykyisessä suhdannetilanteessa. Aiemmin luvut ovat olleet vielä tätä korkeampia.

No nyt tässä tilanteessa, jossa suomalaiset yritykset kärsivät osaajapulasta ja osaajapula rajoittaa niiden kasvua, hallitus päättää tuoda tänne esityksen, joka pahentaa osaajapulaa ja vaikeuttaa kansainvälisten osaajien saamista entisestään.

Eikä teidän tarvitse uskoa minua tai muita oppositiopuolueiden edustajia, mutta uskoisitte edes suomalaisia yrityksiä ja elinkeinoelämää.

Elinkeinoelämän keskusliiton jäsenkyselyn mukaan kolmen kuukauden säännöllä olisi 59 prosentin mielestä kielteinen vaikutus Suomen maineelle työperusteisen maahanmuuton kohteena. 52 prosenttia ilmaisi kyselyssä huolen, että lakimuutoksen aiheuttama epävarmuus olisi syy hakeutua pois Suomesta herkemmin. Nämä ovat siis niitä yrityksiä, jotka työllistävät konkreettisesti niitä ulkomaisia osaajia, joita tämä hallituksen esitys koskee.

Elinkeinoelämän keskusliitto onkin todennut tästä esityksestä: ”Yrityksissä ihmetellään, miksi hallitus on hankaloittamassa mahdollisuuksia rekrytoida osaavia työntekijöitä ulkomailta ja samalla vaikeuttamassa menestymistä kansainvälisillä markkinoilla.” Tai mitä sanoo Suomen Yrittäjät: ”Kolmen tai kuuden kuukauden suoja-ajasta säättäminen hal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

lituksen kaavailemalla tavalla antaa ulkomaalaisille työntekijöille ja heidän perheenjäsenilleen viestin, ettei heidän oleskeluaan pidetä myönteisenä. Työperäistä maahanmuuttoa koskevan politiikan tiukentuminen voi heikentää Suomen kilpailukykyä kansainvälisistä osaajista.” [Ben Zyskowicz: Aikaisemmin moititte, että kuuntelemme heitä liikaa!] Suomen startup-yhteisö sanoo: ”Hallituksen luoma imagollinen kuva on huolestuttava. Erityisen haitallisena Suomen startup-yhteisö pitää hallitusohjelman kirjausta, jossa Suomessa työtä tekevä henkilö joutuu poistumaan maasta, jos irtisanoutumisen tapahtuessa hän ei löydä uutta työtä kolmen kuukauden aikana. Tämä luo valtavaa epävarmuutta ja imagohaittaa Suomelle”, edustaja Zyskowicz. Lainaan jälleen Suomen startup-yhteisöä: ”Yhdistäkin tämänkaltaisen osaaja voi yrityksen kautta tuoda miljoonia euroja yhteiskuntamme verkossaan hyvinvointivaltiomme turvaamiseksi.” Ja Suomen startup-yhteisö kiteyttää mielestäni hyvin: ”Tämä kolmen kuukauden linjaus ei tule hyödyttämään ketään, vähiten Suomen valtiota.”

No, mitä sanoo Teknologiateollisuus: ”On siis selvää, että kansainvälisten osaajien asema vaikeutuu merkittävästi, eivätkä he ole enää tasa-arvoisessa asemassa suomalaisiin työkalvereihinsa verrattuna. Työnantajien hallinnollinen taakka ja byrokratia lisääntyvät”, kiitos kokoomus, ”todennäköisesti myös kustannukset kasvavat.” Selvennyksenä, että ”kiitos kokoomus” oli siis oma lisäykseni. Se ei ollut tässä Teknologiateollisuuden kannanotossa. [Ben Zyskowicz: Näin arvelimme!] ”Viimeisin lakiesitys voisi toteutuessaan pahimmillaan jopa vähentää työnantajien halukkuutta rekrytoida kansainvälisiä osaajia.”

Esityksen peruskohdat tuntuvat suorastaan järjenvastaisilta väestökadosta ja osaajapulasta kärsivässä Suomessa. Onkin syytä kysyä, miksi hallitus ajaa muutosta härkäreisistä eteenpäin. Onko pienellä Suomella Euroopan pohjoislaidalla todella tähän varaa? Ja jälleen hyvä kiteytys Teknologiateollisuudelta: ”Suomi maksaa kovan hinnan hallituksen kolmen kuukauden lakihankkeesta.” Myös Keskuskauppakamari on mielestäni onnistunut kiteyttämään hyvin tämän hallituksen esityksen merkityksen: ”Nyt esitetty malli on Suomen taloudelle vahingollinen ja imagolle haitallinen.”

No, mitä sitten pitäisi tehdä, jos sattuu välittämään suomalaisista yrityksistä ja elinkeinoelämästä? No Keskuskauppakamarilla on ollut mielestäni aivan passeli malli esittää. Keskuskauppakamari on esittänyt, että muutetaan tämä kolmen tai kuuden kuukauden ulosloittolakisääntö 6—12 kuukauden pituiseksi, jotta ihmisillä on riittävästi pelivaraa hakea uutta työtä, ja tehdään siitä sellainen, että työnhakija itse ilmoittaa, jotta työnantajaa ei tässä kuormiteta uudella hallinnolla ja byrokratialla.

No, tässä keskustelussa on puolusteltu tätä mallia viittaamalla muihin Pohjoismaihin siivuttaen kokonaan se, että taitapa olla niin, että muilla Pohjoismailla on hieman enemmän erilaisia vetovoimatekijöitä käsissään kuin Suomella. Katsokaa palkkatasoa Norjassa tai Tanskassa. Onkohan niin, että kun kansainvälisistä osaajista on kova kilpailu, niin joillakin näillä muilla Pohjoismailla on maksaa hieman parempia palkkoja? Tai katsokaa, miten näissä maissa on pitkä historia työperäisestä maahanmuutosta, miten siellä on jo odotamassa yhteisö, johon on helpompi myös uusien osaajien tulla maailmalta kuin ehkä Suomessa. [Mira Niemisen välihuuto] Tai katsokaa, mikä on talouden tilanne ylipäätään kaikissa muissa Pohjoismaissa, ja miten se vetää paremmin ja houkuttelee sitä kautta kansainvälisiä osaajia.

Arvoisa puhemies! Edustaja Eerola ilokseni käytti vertausta urheilujoukkueesta ja siitä, että niihin saadaan ulkomaalaisvahvistusta. Häneltä jäi ehkä huomaamatta, että Yle juuri kertoi tuoreessa uutisessaan siitä, miten hallituksen toinen heikennys maahanmuuttopoli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

tiikkaan, siis kansalaisuuslakia koskeva heikennys, vaikeuttaa niiden ulkomaalaisvahvistusten saamista suomalaisiin urheilujoukkueisiin. [Mira Niemisen välihuuto] — Kyllä, tämänkin hallitus pystyy halutessaan pilaamaan, kun haluaa noudattaa nuivaa maahanmuuttopolitiikkaa.

Ja te, ministeri Satonen, vetoatte siihen, että tähän koskee vain pientä joukkoa ihmisiä. No, ensinnäkin se maine ja se viesti, mikä lähtee tästä maasta muualle, kun kansainväliset osajat pohtivat, että hakisinkohan Suomeen vai ehkä Englantiin tai Kanadaan tai olisikohan parempi työskennellä vaikka Ranskassa — kun he pohtivat näitä vaihtoehtoja, niin tämä viesti itsessään on vahingollinen, vaikka tämä itse esityksen ominaisuus koskisikin sinänsä pientä joukkoa ihmisiä. Ja vaikka se koskisi vain pientä joukkoa ihmisiä, niin kun olemme tässä tilanteessa, Suomen taloudessa ja työllisyydessä, me emme tarvitse yhtään väärään suuntaan etenevää esitystä, vaikka se olisikin jossain tapauksessa ehkä pieni. [Heikki Vestman pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Yksi vastauspuheenvuoro. Sen jälkeen me siirrymme toiseen asiaan. — Edustaja Vestman.

17.48 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän Orpon hallitus toivottaa osaavat maahanmuuttajat tervetulleiksi Suomeen — tekemään töitä, yrittämään ja opiskelemaan.

Tämä on hyvin tasapainoinen lakiesitys. Hallitus yhtäältä sujuvoittaa työperusteista maahanmuuttoa ja toisaalta huolehtii, että se on julkiselle taloudelle kestävä.

Nyt korjataan ensinnäkin se, että nykyisinhän työntekijän työluvalla Suomessa oleva henkilö ei saa tehdä töitä millään muulla alalla kuin siinä tehtävässä, johon tämä työ lupa on annettu. Tällainen ahkeruuden rajoitushan on järjetön, ja sen hallitus nyt korjaa. Vihdoin. Ei kai esimerkiksi SDP tai muu oppositio tätä vastusta. Marinin hallitushan ei laittanut kortta ristiin sen eteen, että työnteke-oikeutta laajennettaisiin.

Toiseksi estetään se, ettei työperusteisesta maahanmuutosta tule sosiaaliturvaperusteista maahanmuuttoa. Tämä kolmen kuukauden tai kuuden kuukauden sääntö vastaa [Puhemies: Aika!] Migrin soveltamiskäytäntöä ja yleispohjoismaista linjaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.49.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.54.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä, jossa keskustelu jatkuu. — Edustaja Razmyar.

18.54 Nasima Razmyar sd: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on tosiaankin esittämässä, että työperusteisella oleskeluluvalla Suomessa työskentelevän työsuhteen päättyessä en-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

nenaikaisesti olisi työntekijällä jatkossa vain kolme kuukautta aikaa löytää uusi työ. Aika on kuusi kuukautta vain tietyille ryhmille, kuten erityisosaajille.

On todella vaikea ymmärtää, että hallitus todella tuo tämän esityksen nyt eduskuntaan. Perustelut ontuvat. Hallitus on jopa itse todennut, että esitys ei itse asiassa tuo suurta muutosta. Herääkin kysymys, minkä takia kaikesta kritiikistä huolimatta hallitus puskee niin voimakkaasti nyt tätä esitystä eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Tilastokeskus julkaisi tosiaankin tänään uuden väestöennusteen. Suomella on yksi valtava talouteemme, yhteiskuntaamme ja huoltosuhteeseemme vaikuttava haaste, ja se on syntyvyys. Ennusteissa Suomeen suuntautuvan nettomaahanmuuton oletetaan kasvavan selvästi aiemmista ennusteista, ja tämän on positiivinen asia. Maahanmuuton kasvun vuoksi Suomen väkiluku tulevana vuosikymmeninä kasvaisi eikä supistuisi. Tämä on hyvä skenaario. Sen sijaan perussuomalaisten ryhmäpuheenjohtaja epäili jo tätä tänään, ja ymmärrän hyvin — jos keinot ovat ne, että maahanmuuttoa halutaan vähentää, pysäyttää, niin totta kai tätäkin lukua ja skenaariota kannattaa epäillä. Tämän päivän uutisen valossa on myös hyvin käsittämätöntä ajatella ja ymmärtää, että hallitus todella haluaa rajoittaa maahanmuuttoa, ennen kaikkea työperäistä maahanmuuttoa.

Vaikka hallitus on väittänyt, että esityksellä ei ole isoa vaikutusta, olen kuitenkin erittäin huolissani siitä vaikutuksesta, minkä se tulee antamaan ennen kaikkea sen viestin kautta, jota tämän esityksen myötä lähetetään ulkomaalaisille työntekijöille mutta myöskin niille, jotka jo tässä maassa asuvat. Viesti on se, että te ette ole tervetulleita maahan. Sellainen viesti osuu syvemmälle, kiirii pidemmälle ja aiheuttaa enemmän vahinkoa kuin tässä ymmärretään. Esitys vaikuttaa Suomen maakuvaan ja ennen kaikkea Suomen houkuttelevuuteen.

Hallitus tuijottaa tilastoja, mutta ei ymmärrä, että tilastojen takana on ihmisiä, perheitä, inhimillisiä tekijöitä. Työperäisen maahanmuuton rajoittaminen ei edistä Suomeen saapumista eikä Suomeen jäämistä. Virhe on jo tapahtunut.

Jokainen ymmärtää aivan arkielämän tositalanteissa, että edes kolmen kuukauden aikana työnhaku ei ole aina niinkään yksinkertaista. Se, että lähetetään työhakemuksia, käydään läpi monivaiheinen rekrytointiprosessi, solmitaan uusi työsopimus — kaikki nämä saattavat kestää viikkoja. Mutta tässä, kuten todettua aiemmin, halutaan ennen kaikkea lähettää viesti.

Arvoisa puhemies! Lakiluonnos sai täydellisen tyrmäyksen kaikilta. Yli sadasta lausunnosta ja lausunnonantajista vain kaksi puolsi tätä esitystä. Esitykseen ei ole tyytyväinen oikeastaan kukaan: eivät työnantajat, eivätkä työntekijät; ei EK, ei Akava; eivät pääomasijoittajat, eivätkä mikro- ja yksinyrittäjät; eivät ely-keskukset, eikä TE-toimisto. Huolet ovat aitoja. Hallituksen esitys ei edistä Suomen talouskasvua. Se ei edistä kilpailukykyä eikä houkuttelevuutta, vaan päinvastoin vaikeuttaa suomalaisten yritysten toimintaympäristöä ja saattaa jopa lisätä työvoimapulaa.

Suomi käy tällä hetkellä globaalia kilpailua osaajista, eikä kilpailu todellakaan rajoitu pelkästään erityisosaajiin. Meillä on valtava kilpailu jo Euroopan sisällä, ja siinä vauhdissa Suomen on ennen kaikkea pysyttävä mukana. Tänään olemme paljon puhuneet Pohjoismaista, ja kuten moni edustaja täällä on todennut, Pohjoismaissa on täysin erilainen huoltosuhde kuin Suomessa, ja meidän täytyy tehdä kaikkemme, jotta voimme kiriä ennen kaikkea muita Pohjoismaita.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on Suomen edun vastainen. Pienet muutokset eivät poista esityksen perustavanlaatuista ongelmaa tai ratkaise lausuntopalautteissa esitet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

tyjä erittäin painavia huolia. Toivottavasti edes valiokuntakierros toisi jonkinlaista tolkkua tähän esitykseen. Sen takia ääntä kannattaa nyt pitää, ja sen takia sitä ääntä kannattaa myös hallituksen kuulla.

Valitettavasti tämänkin esityksen takana on Suomelle hyvin vahingollinen dynamiikka, jossa kokoomus ja RKP suostuvat tukemaan perussuomalaisten valitettavasti tässä kohtaa erittäin nuivaa maahanmuuttopolitiikkaa, jotta tämä hallitus pidetään koossa. Suomen tulevaisuuden kannalta elintärkeistä toimista käydään poliittista iltalypsyä, jonka lopputulos on valitettavasti korkeintaan hailea. Hallituksen maahanmuuttopolitiikka on jo nyt uhaksi Suomen maakuvalle ja aiheuttanut Suomen romahduksen kansainvälisessä vertailussa.

Mutta me kaikki täällä, arvoisa puhemies, tiedämme, että Suomi pystyy parempaan. Suomi on hyvä maa, tänne halutaan tulla tekemään töitä, tänne halutaan tulla perustamaan perhettä. Pidän erittäin tärkeänä, että hallitus muuttaa tämän esityksen ja tekee Suomesta houkuttelevan maan myös työperäisen maahanmuuton osalta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

19.01 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Siihen nähden, kuinka paljon keskustelua tämä lakiesitys on herättänyt julkisuudessa, pitää kyllä ihmetellä, että täällä salissa on näin vähän edustajia paikalla. Marinin hallituskaudella oli hyvin tavallista, että hallituspuolueiden edustajilla tai eri eduskuntaryhmillä oli miehitys salissa, ja me todellakin puolustimme niitä lakiesityksiä viimeiseen asti, mutta täällä varsinkin RKP:n linja ihmetyttää todella paljon. Systemaattisesti jokaisessa maahanmuuttoa kiristävässä lakiesityksessä he ovat joko poissa kokonaan, tai sitten edustaja Biaudét pitää puheenvuoron, jossa kritisoi hallituksen politiikkaa. Tämä on minusta todella kummallista.

Arvoisa puhemies! ”Te ette ole tänne tervetulleita, tai jos tulette, teemme elämästänne mahdollisimman hankalaa.” Tämä on todellakin se viesti, jonka hallitus toistaa maahanmuuttajille lakiesitys toisensa jälkeen. Ja nimenomaan täällä tänäänkin on korostettu, että tämä tulee nähdä kokonaisuutena, ikään kuin pakettina, joka koostuu monista eri lakiesityksistä, joissa varsinkin hauraassa asemassa olevien maahanmuuttajien asemaa kiristetään, ja niin myös tehdään tässä lakiesityksessä. Käsiteltävän esityksen mukaan työluvalla työttömäksi jääneen on poistuttava maasta, jollei onnistu löytämään työtä kolmen tai kuuden kuukauden suoja-ajan kuluessa.

Kyseessä on EU-direktiivin velvoittava säännös, jonka mukaan työttömyyden suoja-ajan vähimmäispituuden on oltava kolme kuukautta alle kaksi vuotta Suomessa työskennelleillä ja kuusi kuukautta yli kaksi vuotta työskennelleillä ulkomaalaisilla. Positiivisia joustoja tehdään vain erityisasiantuntijoiden ja johtajien osalta, jotka saavat heti kuuden kuukauden suoja-ajan.

EU:n yhdistelmälapadirektiivin mukaan jäsenvaltioille jää vapaaehtoiseksi säätää toimeentulon varmistamisesta. Ja hallitushan siitä tietenkin säätää. Kuuden kuukauden suojaosa työttömyyteen ei siis ole automaatio edes yli kaksi vuotta Suomessa työskennelleille, vaan sen ehtona on todentaa riittävä toimeentulo tai varallisuus työttömyyden ajanakin. On epärehellistä väittää, että esityksellä, jolla säädetään niin huonosta turvasta kuin mahdollista, parannettaisiin maahanmuuttajien asemaa tai lisättäisiin työperäistä maahanmuuttoa.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksessä on lukuisia ongelmia, tässä niistä viisi:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Ensinnäkin: Asiantuntijat ovat lähes yksimielisiä siitä, että kolme kuukautta on liian lyhyt aika löytää työtä. Työllistymisen nopeuteen vaikuttavat nimittäin monet työntekijästä riippumattomat seikat, kuten suhdannetilanne, loma-ajat ja rekrytointikäytännöt. Hallitus ei ole ilmeisesti havainnut tätä, vaikka työttömyys leviää sen vahtivuorolla parhaillaankin useilla aloilla.

Toiseksi: Työntekijöitä ei kohdella esityksessä yhdenvertaisesti. Korkeammassa asemassa olevat työntekijät saavat heti pidemmän työttömyyden suojaosan. Esityksen mukaan se huomioi yhdenvertaisuuden, koska se ”parantaa” kaikkien työperusteisten oleskelulupien haltijoiden asemaa. No, ainut vaan, että ei lainkaan yhdenvertaisella tavalla. Vasemmistoliiton mielestä Suomeen muuttaneet ansaitsevat oikeudenmukaisen ja tasa-arvoisen kohtelun.

Kolmanneksi: Seuraukset eivät kosketa vain työntekijää itseään, vaan myös hänen mahdollista perhettään. Ei ole lapsen edun mukainen ratkaisu, että joudutaan miettimään vanhemman työttömäksi jäämisen vaikutusta hänen varhaiskasvatukseen, koulunkäyntiin ja perheen tulevaisuudensuunnitelmiin. Työttömyys voi kohdata ketä tahansa, ja on täysin kohtuutonta luoda tällaista epävarmuutta koko perheen elämään asettamalla täysin epärealistisia ehtoja uudelleen työllistymiselle.

Neljänneksi: Riski työperäiseen hyväksikäyttöön voi kasvaa, kun ulkomaalaiset työntekijät joutuvat karkotuksen uhalla hyväksymään minkä tahansa työn, millä tahansa ehdoilla. Tämä on toisaalta linjassa hallituksen toimien kanssa, sillä se on pyrkinyt maahanmuuttajien aseman ohella heikentämään myös työntekijöiden oikeuksia.

Esitys myös heikentää merkittävästi Suomen maakuva. Esityksessäkin todetaan, että kovan kilpailun osajista voittaa se maa, joka säätää EU-direktiiviä paremmasta suojasta. Lyhyt suoja-aika luo epävarmuutta, joka uhkaa ajaa Suomessa jo työskentelevätkin muualle. Esimerkiksi Tanskassa ja Norjassa työnhakuviusumin saa kuudeksi kuukaudeksi. Eivät ulkomaalaiset erityisasiantuntijat ja johtajatkaan halua pysyä maassa, joka lisää elämän epävarmuutta ja jonka ilmapiiri on maahanmuuttajavastainen.

Arvoisa puhemies! Hallitus rakentaa Suomea, joka ei halua vastaanottaa tai pitää minäkäänlaisia maahanmuuttajia. Samaan aikaan, kun se hankaloittaa maahanmuuttajien asemaa, heikentää se myös työelämää ja leikkaa kotoutumisesta. On siis kyse tätä esitystä laajemmasta kokonaisuudesta. Mikäli haluamme ylläpitää ja kehittää nykyisen kaltaista palvelujärjestelmää, tarvitsemme lisää työvoimaa. Suomen on oltava maa, johon ihmiset haluavat ja voivat muuttaa työnteon perusteella. Tämä lakiesitys ei tee Suomesta sellaista — päinvastoin. Tämä on ulkomaalaiselle työntekijälle kolmen kuukauden karkotuslaki.

Arvoisa puhemies! Työttömyyden suoja-ajan on oltava yksinkertaisesti pidempi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltonen.

19.07 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa. Se on tosiasia, jota enää harva tässä maassa kyseenalaistaa. Tämä hallituksen maastapotkulaki on valitettavasti ehtinyt jo vahingoittaa Suomen maakuva. Se on todella surullista, sillä kilpailu osaavasta työvoimasta tulee vain kiihtymään tulevina vuosina entisestään, koska moni muukin maa Euroopassa sitä kansainvälistä työvoimaa, näitä osaajia, tarvitsee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Suomen väestörakenteen ja työvoiman tarpeen vuoksi on vältettävä työperusteisen maahanmuuton vaikeuttamista. Hallituksen pitäisikin tässä tilanteessa keskittyä toimiin, joilla työperusteista maahanmuuttoa vahvistetaan entisestään, lujitetaan sitä pitovoimaa ja vetovoimaa niille osaajille, joita Suomi taloutensakin vuoksi tarvitsee. Esimerkiksi Helsingin seudun kauppakamari on tuonut esiin omassa lausunnossaan tästä hallituksen esityksestä, että jo pelkkä hallituksen esitysluonnos on herättänyt erittäin suurta huolta Suomessa työskentelevien ulkomaalaisten työntekijöiden keskuudessa ja heikentänyt pitovoimaa, maakuvaamme ja Suomen houkuttelevuutta ulkomailla — siis vauriota ja vahinkoa on jo tehty, ennen kuin koko lakia on edes ehditty tässä salissa säätää.

Nostan muutaman muunkin painavan huomion hallituksen esityksen saamasta lausuntopalauteesta, koska se on todella herättelevää tämän hallituksen esityksen heikkouksista. Esimerkiksi Kuntaliitto on todennut omassa lausunnossaan, että ”Suomi ei ole nykyiselläänkään EU:n halutuimpia työskentelymaita kansainvälisten osaajien silmissä”. Helsingin yliopisto puolestaan on todennut lausunnossaan, että ”kolmen kuukauden sääntö herätti yliopistohenkilöstössä, opiskelijoissa ja potentiaalisissa opiskelijahakijoissa suurta huolta ja aiheutti välillisesti vahinkoa niin yliopiston maineelle työnantajana kuin käsitykselle Suomesta työskentely- ja asuinmaana”. Uudenmaan ely-keskus puolestaan omassa lausunnossaan jatkaa: ”Nykyisen hallitusohjelman maahanmuuttopolitiikan kiristykset muodostavat haasteen houkuttelevan maakuvan ylläpitämiseksi.” Ja sokerina pohjalla on vielä Elinkeinoelämän keskusliiton vakava lausunto. Elinkeinoelämän keskusliitto on tästä hallituksen esityksestä todennut: ”Se on lisännyt merkittävästi ulkomaalaisten epävarmuutta ja haluttomuutta jatkaa työntekoa Suomessa.”

Tämän hallituksen esityksen lausuntopalaute on kyllä todellista dynamiittia tälle hallituksen esitykselle. Se osoittaa hyvin, mikä on tämän hankkeen vahingollisuus Suomen työllisyydelle, kasvulle ja menestykselle. Vetoan jälleen kerran hallitukseen siinä, että se vetäisi tämän esityksen eduskunnasta pois. Vielä ei ole liian myöhäistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

19.10 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kun työministeri vastasi puheenvuorossaan aiemmin tässä pykäläkohdassa, että tämä laki on vähämerkityksellinen, niin sitten herää kysymys, miksi tämä sitten tehdään, jos tällä ei ole paljon merkitystä.

Kaikki olemme varmasti samaa mieltä siinä, että tässä maassa olevilla työikäisillä tulisi kaikilla olla työ, jolla tulee toimeen, niin tämän maan kansalaisilla kuin tähän maahan tulleilla toisen maan kansalaisilla. Nyt tämä käsittelyssä oleva laki voi pahimmillaan vaikutuksiltaan olla sellainen, että se toisen maan kansalainen, joka aidosti haluaa töitä tehdä ja itsensä elättää työllä, joutuu poistettavaksi maasta ennen sitä työllistymistä. Liian lyhyt suoja-aika uuden työn etsimiseen voi aidosti tulla esteeksi hakeutua suomalaisille työmarkkinoille ja asettaa Suomessa jo asuvat työntekijät kohtuuttomaan tilanteeseen työsuhteen päättyessä. Työperäisen hyväksikäytön riski voi kasvaa, mikäli oleskelulupaa jatkaakseen on otettava vastaan mikä tahansa työpaikka millä tahansa ehdoilla, ja työntekijä voi joutua riippuvuussuhteeseen uudesta työnantajasta.

Arvoisa puhemies! On ensiarvoisen tärkeää, että uutta sääntelyä luodessa huolehditaan viranomaisten riittävästä resursseista esimerkiksi valvonnan ja lupaprosessien osalta. Jo voimassa olevan lainsäädännön nojalla rekrytoinnista tehtyjen ilmoitusten käsittely on aiheuttanut TE-toiminnassa ruuhkaa. Maahanmuuttoviraston käsittelyajat ovat ylipäänsä eri

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

luparyhmissä olleet suhteellisen pitkiä, ja lisätyöllä saattaa olla käsittelyaikoihin negatiivinen vaikutus ilman riittävien resurssien varmistamista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

19.12 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys tuo tarvittavaa jämäkkyyttä Suomen maahanmuuttopolitiikkaan.

Esitys on niin sanottu kolmen ja kuuden kuukauden sääntö. Tämä tarkoittaa, että jos Suomeen saapuu työperäisenä maahanmuuttajana ja jää työttömäksi, niin on maksimissaan kolme tai kuusi kuukautta aikaa löytää uusi työpaikka riippuen edellisen työrupeaman kestosta sekä toimenkuvasta. Jos uutta työtä ei tässä ajassa löydy, niin on aika lähteä takaisin kotiin.

Lisäksi työnantajille asetetaan velvollisuus ilmoittaa Maahanmuuttovirastolle, jos ulkomaalaisen työntekijän työsuhde päättyy. Tähän velvollisuuteen liittyy myös erinäisiä sanktioita, mikäli velvollisuutta ei täytetä. Nykyisessä tilanteessa Maahanmuuttovirasto saa vain sattumanvaraisia ilmoituksia.

Työnteko-oikeutta laajennetaan myös niin, että oleskeluluvan saanut voi työskennellä myös työvoimapula-aloilla, vaikka alkuperäinen lupa olisi myönnetty toiselle alalle.

Tällä uudistuksella sosiaaliturvan tarve vähenee ulkomaalaisten työntekijöiden osalta. Maahan ei voi jäädä elämään suomalaisten rahoilla tai sosiaaliturvalla. Mutta jos omalta alalta tai työvoimapula-alalta löytyy töitä, niin on mahdollista kolmen tai kuuden kuukauden aikarajalla töitä vastaanottaa.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on kannatettava. Oppositioista toki saa kuulla, kuinka Suomen maine on nyt pilalla. Totuus on kuitenkin se, että Suomen maine on mennyt pilalle liiallisesta sinisilmäisyydestä liittyen maahanmuuttopolitiikkaan. Me olemme seuranneet muuta Eurooppaa ja Pohjoismaita avoimet ovet -politiikalla, ja nyt sen ongelmiin on viimein herätty ja alettu tekemään korjauksia.

Arvoisa puhemies! Nykytilanne maahanmuuton kannalta on Suomessa hälyttävä ja Euroopassa yleisesti katastrofaalinen: segregoituneet koulut, matala työllisyysaste, katujengejä, luottamusyhteiskunnan rapautuminen, suomalaisen kulttuurin ja identiteetin mureneminen. Tämän hallituksen kaltaisia maahanmuuton uudistuksia tehdään ympäri Pohjoismaita, ja hyvä niin. Maahanmuuttopolitiikkaa muutetaan nyt siihen suuntaan, mitä sen olisi pitänyt olla jo aikoja sitten. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

19.15 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomen työmarkkinat tarvitsevat sitoutuneita ja osaavia tekijöitä ja tekijöitä täsmätarpeeseen. Tämän hallituksen esityksen tavoitteena on vastata työvoimapulaan ja samalla parantaa ulkomaalaisten mahdollisuuksia työllistyä aloille, joilla on pulaa kotimaisesta työvoimasta. On hyvä parannus, että jatkossa työntekijä voisi vaihtaa alaa työvoimapula-aloille ilman uuden oleskeluluvan hakemista. Kolmen ja kuuden kuukauden aikaraja on kohtuullinen uuden työpaikan saamiseksi.

Näissä projektiluontoisissa valkokaulustyöpaikoissa, joissa projektit alkavat ja loppuvat ja välissä voi olla viivettä, on erittäin tärkeää, että tämä kuuden kuukauden sääntö on voimassa. Kävimme tutustumassa av-tuotantoon, jossa tulee hankkeita ja projekteja, jotka katkeavat kolmen tai neljän kuukauden välein, ja voi olla, että on pieniä taukoja. Minusta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

on hyvä, että hallitus on ottanut näissä työtehtävissä huomioon sen, että työn laatu voi olla sellaista kuuden kuukauden aikarajaa vaativaa työtä. Jos töitä ei löydy, niin sitten poistutaan maasta.

On pidettävä kirkkaana se seikka, että työperäinen maahantulo on aidosti juuri sitä oikeaa työperäistä maahanmuuttoa eikä järjestelmää käytetä ponnahduslautana verovarojen käyttämiseen ja elämiseen suomalaisen yhteiskunnan varoilla. On tärkeää, että maahanmuutto pysyy tiukasti hallinnassa ja työlupien väärinkäyttö estetään. Sen takia työperäisen oleskeluluvan ja oleskelun valvonta ja selkeät säännöt ovat askel oikeaan suuntaan.

Arvoisa puhemies! Kannatan tätä esitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

19.16 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Ulkomaalaislain muuttaminen hallituksen esityksen mukaisesti on tarpeellista. Osa elinkeinoelämästä haluaa maahan valtavasti halpatyövoimaa, koska se on elinkeinoelämän lyhytnäköisestä näkökulmasta kannattavaa: katteet kasvavat.

Hallituksen esityksessä työnteko-oikeutta laajennettaisiin siten, että oleskeluluvan haltijat voisivat työskennellä myös työvoimapula-aloilla, vaikka heidän lupansa olisi alun perin myönnetty toiselle alalle. Tavoitteena on lisätä työvoiman liikkuvuutta ja mahdollisuuksia työllistyä Suomessa. Tämä on hyvä uudistus.

Työperäistä maahanmuuttoa tarvitaan, mutta ulkomaalaistaustaisia henkilöitä on tälläkin hetkellä työttöminä työnhakijoina. Esimerkki Pohjois-Pohjanmaalta, lähteenä ely-keskus: ”Syyskuun lopussa 2024 työnhakijoista ulkomaan kansalaisia oli 3 300, joista EU-maiden kansalaisia oli noin 400. Ulkomaalaisista työnhakijoista työttömiä työnhakijoita oli 1 300, joista lomautettuja oli 60. Ulkomaalaisten työnhakijoiden määrä on noussut vuoden 2023 syyskuusta 160 henkilöllä.”

Esityksen mukaan henkilön tulisi poistua maasta, jos on työperäisenä maahanmuuttajana maahan tullut eikä kykene työllistymään. Haluaako oppositio, että veronmaksajien rahoilla voi oleskella työttömänä Suomessa vaikka kuinka kauan, vailla huolta huomisesta? EU:n yhdistelmälapadirektiivi edellyttää kaikilta jäsenmailta kolmen kuukauden suoja-aikaa työttömyyden varalle työperusteisissa oleskeluluvissa ja kuuden kuukauden suoja-aikaa, jos oleskelulupa on ollut voimassa vähintään kaksi vuotta. Kaikkien EU-jäsenmaiden tulee saattaa direktiivi voimaan 21.5.2026 mennessä.

Arvoisa puhemies! Sosiaaliturvan tarve vähenee ulkomaalaisten työntekijöiden osalta, jos he voivat nopeammin työllistyä uudelleen työsuhteen päätyttyä ja kun maahan ei voi jäädä sosiaaliturvan varaan roikkumaan kolmen tai kuuden kuukauden jälkeen. Vastaava lainsäädäntö on normaalia Pohjoismaissa: Ruotsissa kolme kuukautta, Tanskassa ja Norjassa kuusi kuukautta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen poissa, edustaja Keskisarja poissa. — Edustaja Holopainen.

19.19 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Olemme täällä käsittelemässä hallituksen esitystä ulkomaalaislain muuttamisesta, ja kyseessä on tosiaan tämä paljon keskustelua herättänyt sääntö, jolla ulkomaalaisen työtä täällä tekevän täytyy poistua maasta kolmen tai kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hän jää työttömäksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Täällä on nostettu jo monessa puheenvuorossa esiin se, että tähän lakiesitykseen kohdistunut lausuntopalaute on ollut todellakin murskaavaa. Aivan ylivoimainen enemmistö lausunnonantajista on todennut, että tämän lain säätäminen ei ole järkevää ja että siitä on suoranaisesti haittaa Suomen elinkeinoelämälle ja taloudelle. No, siitä huolimatta hallitus on tämän lakiesityksen tänne tuonut, ja edelleenkin tämä sisältää juuri niitä ongelmia, joita lausuntopalauteessa, lausuntokierroksella on tuotu esiin.

Tietenkin tämä on osa tätä kokonaisuutta, niin kuin täällä puheenvuoroissa on tullut esiin, että kysymys on maahanmuuttopolitiikan suunnanmuutoksesta hyvin nuivaan suuntaan, ja sitä täällä hallituspuolueitten edustajienkin puheenvuoroissa nostettiin esiin, että halutaan muuttaa Suomen linjaa. No, nyt sitten on hyvä tiedostaa se, että esimerkiksi viimeksi tänään on tullut tilastotietoa, ennustetta siitä, että Suomen väestö itse asiassa kutistuisi vuoteen 2045 mennessä merkittäväällä tavalla ilman tätä työperäistä maahanmuuttoa. Työikäisten määrä laskisi itse asiassa jopa 400 000:lla henkilöllä, mikä tietenkin olisi erittäin huono suunta. Luulisi, että näidenkin tietojen valossa hallitus nimenomaan miettisi sitä, kuinka pystymme varmistamaan, että Suomeen on tulijoita tällä hetkellä sekä jatkossakin, koska meidän yritykset tarvitsevat kipeästi osaavaa työvoimaa ja meidän pitäisi miettiä sitä, kuinka Suomesta tehdään kilpailukykyinen maa tilanteessa, jossa globaalisti ihan samassa tilanteessa ovat hyvin monet ne maat, joissa väki ikääntyy ja on haastetta löytää riittävästi työntekijöitä ja sitä kautta luoda sitä tulevaisuutta ja ennustettavuutta. Nyt kuitenkin nämä toimet, maahanmuuttopolitiikan selkeät kiristykset, ovat viemässä asiaa ihan väärään suuntaan, ja Suomen veto- ja pitovoima on jo tässä vaiheessa heikentynyt.

Kun esimerkiksi viime kesänä julkaistiin tutkimus, joka oli Teknologiateollisuuden ja Tekniikan Akateemisten yhdessä tekemä tutkimus omalle jäsenistölleen siitä, kuinka he näkevät tämän ja mitkä ovat heidän ajatuksensa liittyen nyt näihin uudistuksiin, mitä hallitus on tekemässä, niin sieltä tuli hyviä ajatuksia. Heillä on vahva näkemys siitä, että kyllä tämä aiheuttaa epävarmuutta siinä, että he kokevat, pystyvätkö he tulevaisuutta ja omaa elämäänsä tänne Suomeen jatkossa rakentamaan. Samoin tämä huolestunut viesti yrityksistä on ollut todella voimakasta, poikkeuksellisen voimakasta, ja on ihan selvää, että tällainen lainsäädäntö aiheuttaa suurta epävarmuutta ja itse asiassa jo ennalta vaikuttaa siihen, että jos ihmisellä on mahdollisuus valita, mihin kotiaan perustaa ja näin, niin Suomi ei ole tässä houkutteleva, koska meillä on paljon muitakin tekijöitä, jotka ovat haasteita: sijainti täällä pohjoisessa, pimeässä, kylmät talvet ja moni muu asia. Silloin helposti, kun tehdään vertailua, Suomi ei ole siinä sitten ykkösenä näitten ihmisten silmissä.

Tosiaankin tässä on nyt pidennetty kolmeen tai kuuteen kuukauteen tämä määräaika, mutta esimerkiksi nyt viimeisimmätkin tiedot täältä, esimerkiksi nyt näiltä Tekniikan Akateemisilta, oli se, että he kyllä kokevat, että nimenomaan teknologian erityisosaajien osalta edes tämä kuuden kuukauden suoja-aika ei ratkaise sitä haastetta, mikä on, koska alan rekrytointiprosessit ovat usein pitkiä ja sitä kautta on mahdollista, että työttömyysjaksot juuri heidän kohdallaan ovat pidempiä kuin mitä tässä tämä määräaika olisi. Kysymys on tällaisista osaajista, joitten erikoisosaaminen saattaa olla hyvin kapea-alaista, ja on järkevää, että nimenomaan heille annetaan sitä aikaa etsiä seuraavaa työpaikkaa, jos yksi työpaikka sitten alta menee. Kun mietitään, että Suomen nimenomaan yksi isoimpia haasteita on ollut se, kuinka saadaan talouskasvua, tuottavuutta ja uusia innovaatioita, niin tämä on juurikin se kohderyhmä, joka pystyy tässä meitä auttamaan. Hyvin monet yritykset ovat maininneet, että yksi suurimpia esteitä kasvulle on se, että ei ole saatavissa osaavaa työvoimaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

maa ja erityisesti teknologian alalla pitäisi kantaa huolta siitä, kuinka saadaan tänne osajia.

Tämä olisi Suomen kannalta ihan keskeistä, että hallitus keskittyisi miettimään tätä, varsinkin kun täällä ministerin puheenvuoroissa tänään jotenkin tuli se tunnelma, että hän myöskin ikään kuin vähätteli sitä, että tämä hallituksen esitys kohdistuisi vain hyvin rajattuun ja pieneen määrään ihmisiä, joiden osalta tulisi sitten sovellettavaksi tämä maasta poistaminen. Sitäkin silmällä pitäen vähän ihmetyttää se, miksi tämä lakiesitys on tänne tarpeellista tuoda, koska todellakin haitta tästä on ollut nyt jo merkittävä, tällaista palautetta hyvin paljon on tullut, ja kuitenkin monessa muussa asiassa hallitus on kuunnellut elinkeinoelämän viestiä ja tässä asiassa sitten ei. En ole huomannut tänään hallituksen edustajien ottavan kantaa esimerkiksi tähän negatiiviseen väestökehitykseen, josta siis todellakin tänään on näitä uusia tilastotietoja tullut, ja ihmettelen sitä, kuinka sitten se ei huoleta hallituksessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

19.25 Miko Bergbom ps: Kunnioitettu rouva puhemies! Kolme kuukautta — kolme kuukautta — on jatkossa se aika, jonka aikana Suomeen työperäisenä maahanmuuttajana eli työpaikan löytäneenä ihmisenä, työluvalla tulleenä ihmisenä, täytyy löytää uusi työpaikka, mikäli se alkuperäinen menee pois alta. Eli kolme kuukautta on aikaa etsiä, ja sen jälkeen on sitten lähdettävä takaisin kotiin, jos ei sitä työpaikkaa löydy. Kyllähän se näin on, että jos sinä työluvalla tulet Suomeen tekemään töitä ja se edellyttää sitä, että sinulla työpaikka käytännössä on, niin kyllä minä pidän sitä jokseenkin hullunkurisena tilanteena, jos sitten ajatellaan, niin kuin lausuntopalautteesta ja vasemmiston kritiikistä tuli esiin, että täällä voisi sitten olla työttömänä kuukausitolkulla ja jopa vuositolkulla, niin kuin muutamissa lausunnoissa oltiin esitetty vuoden kahden aikaa. Se on aika pitkä aika, ja siitä syntyy kustannuksia, kenelle muullekaan kuin suomalaiselle veronmaksajalle.

Pitäisi pysähtyä vähän tämän työperäisen maahanmuuton ”millä tahansa ehdoilla, millä tahansa säännöillä” -toivomusten sijaan katsomaan tilastoja tämänhetkisestä tilanteesta. Länsiväylä kertoi jutussaan, että Espoossa 43 prosenttia työttömistä on vieraskielisiä — 43 prosenttia. Heidän osuutensa väestöstä on huomattavasti pienempi, mutta silti he edustavat melkein puolta kaikista työttömistä Espoossa. Pitäisi pohtia, onko tämä tällä hetkellä kovin onnistunutta politiikkaa. Toisaalla, Vantaalla, vuonna 2022 Kelan maksamista työttömyysetuuksista 48,3 prosenttia maksettiin vieraskielisille — 48,3 prosenttia eli lähes 50 prosenttia. Joka toinen maksetuista työttömyyseuroista suomalaisen veronmaksajan pussista on mennyt vieraskielisille työttömille. Kyllä pitää ruveta pohtimaan, onko se ollut kovin onnistunutta työperäisen maahanmuuton politiikkaa.

Sen takia hallitus tekee niitä kiristyksiä. Ei voi olla niin, että lasku elinkeinoelämän miellyttämiseksi lankeaa joka kerta suomalaisen duunarin maksettavaksi. Näin se ei vain voi olla. Ja sen takia monet muutkin maat ovat tehneet näihin kiristyksiä. Kanadassa on erilaisia pisteytysmalleja. Ruotsissa tämä kolmen kuukauden sääntö on jo. Ei Suomi voi jäädä yksin jonain maana, jonne voi tulla millä tahansa ehdoilla, koska kyllä tulijoita riittää. Kysymys kuuluu, kuka sen lystin maksaa. Tällä hetkellä se on maksettu osittain velkarakalla, ja kuten sanoin aiemmin, suomalaisten veronmaksajien pussista. Ei ole kestävä tapa.

Eli kyllä pitää pystyä miettimään sitä, miten tämä järjestelmä toimii jatkossakin. Ja sen takia tervehdin ilolla sitä, että nyt tämä kolmen kuukauden sääntö tuodaan osaksi Suomen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

lainsäädäntöä ja sitä myös tullaan noudattamaan ja sitä tullaan valvomaan osana kaikkia muita hallituksen toimia niin humanitaarisen maahanmuuton puolella kuin työperäisen maahanmuuton puolella. Kysymys on siitä, että Suomea viedään kohti yleiseurooppalaista linjaa verrattuna niihin muihin maihin, joissa on jo asetettu tiukempia sääntöjä, Tanskassa sosiaalidemokraattien johdolla.

Mitä Suomessa tekevät sosiaalidemokraatit? Täällä huutavat, että ettekö te kuuntele Elinkeinoelämän keskusliittoa. Sieltä on väitetty, että hallitus on Elinkeinoelämän keskusliiton talutusnuorassa. Nyt kysyn: ovatko sosiaalidemokraatit Elinkeinoelämän keskusliiton talutusnuorassa? Ei voi olla niin, että suuryritykset ikään kuin laittavat osan siitä heidän saamastaan hyödystä maksettavaksi suomalaisille veronmaksajille. Jonkunnäköiset pelisäännöt tässä on oltava. Tämä kolme kuukautta tämmöisessä niin sanotussa suorittavassa portaassa on minun mielestäni varsin kohtuullinen aika. Siltäkin ajalta syntyy jo kustannuksia, ja se syntyvä kustannus kaatuu lopulta suomalaisen veronmaksajan kustannettavaksi.

Tämä on hyvä uudistus, ja kiitän siitä hallitusta. Kiitän myöskin suomalaisia äänestäjiä, jotka ovat vaikuttaneet siihen, että nyt tätä muutosta pystytään viemään osaksi suomalaista lainsäädäntöä. Se ei ole itsestäänselvyys. Se edellyttää sitä, että on menty äänestämään, on menty vaikuttamaan. Suomalainen maahanmuuttopolitiikka siirtyy kohti sellaista tulevaisuutta, jossa sille asetetaan myös ehtoja ja jossa kaikki sen tuomat mukavat ruoka- ja pelihetket eivät kaadu suomalaisen veronmaksajan maksettavaksi, ja se on aivan oikein. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

19.30 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kun edustaja tuossa edellä puhui laskun lankeamisesta maksettavaksi, niin kyllähän pitää muistaa, että eihän ilman yrityksiä, ilman yritysten toiminnasta tulevia tuottoja Suomessa mikään pyöri, niin että ei pelkkä tämmöinen kurjistava ja nuivistava politiikka lopulta johda mihinkään muuhun kuin siihen, että sitten täällä ei lopulta ole tulevilla sukupolvilla elämisen edellytyksiä, jos meillä ei ole riittävästi täällä työntekijöitä ja sitä voimaa, josta sitten kasvavaa elinvoimaa voi syntyä. Kyllä tämä hallituksen nuiva maahanmuuttopolitiikka helposti johtaa nimenomaan siihen, että sitten täällä ei niitä osaavia tekijöitä ole. Se on kuitenkin elinvoimaisen yhteiskunnan merkki.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

19.31 Miko Bergbom ps: Kunnioitettu rouva puhemies! Puolustan viimeiseen asti sitä, että suomalaiset yritykset menestyisivät paremmin kuin ne menestyvät tällä hetkellä. Mutta en kerta kaikkiaan hyväksy sitä, että Suomeen voi tulla millä tahansa ehdoilla ja sitten päätyä työttömäksi ja laitetaan se suomalaisen veronmaksajan maksettavaksi. Jonkunnäköiset pelisäännöt on oltava, ja se on myöskin rehellisen suomalaisen yrittäjän etu, ettei synny tilannetta, että tuodaan esimerkiksi kolmansista maista ihmisiä tekemään huonommilla ehdoilla, pikkusen pienemmillä palkoilla ja siitä kärsii sitten esimerkiksi suomalainen duunari. Ei se ole kenenkään etu. Totta kai siinä on oltava säännöt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Myöskin meidän naapurimaamme ovat ymmärtäneet tämän. Totta kai minun mielestäni on ihan perusteltua, että Suomi siirtyy osaksi ikään kuin yleispohjoismaalaista linjaa. Täysin perusteltu on mielestäni tämä esitys. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

19.31 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! En kyllä ymmärrä, miten edustaja tässä edellä voi sanoa, että nimenomaan ajattelee yrittäjien etua tämänkin hallituksen esityksen osalta, jos nimenomaan yrittäjiltä — laajasti elinkeinoelämältä, ei pelkästään isoilta yrityksiltä, vaan tosi laajasti elinkeinoelämältä — se vahva viesti on tullut, että tätä pidetään taloutta heikentävänä toimenpiteenä. Nimenomaan olisi ollut tärkeää, että hallitus olisi kuunnellut näitä viestejä tässä ja ottanut ne vakavasti eikä sitten lähtenyt tässä tekemään semmoisia toimia, jotka nimenomaan heikentävät yritysten toimintaedellytyksiä Suomessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

19.32 Miko Bergbom ps: Arvoisa puhemies! Minusta on jonkun verran mielenkiintoista, että jos on yksi asia maailmassa, missä vihervasemmisto löytää elinkeinoelämän kanssa toisensa, niin se on nimenomaan maahanmuutto ja sen käytännössä rajoittamattomat säännöt. Millä tahansa ehdoilla pitäisi tulla.

Jos ajattelee elinkeinoelämän näkökulmaa, niin tässähän nyt ei estetä sitä, etteikö Suomeen voi tulla töihin. Nimenomaan voi tulla. Elikkä sehän on nimenomaan yritysten etu, että ne saavat tänne osaavaa työvoimaa, ja tämä esitys ei sitä estä. Tässä on kyse siitä, että jos henkilö, joka on tullut työluvalla Suomeen, päätyy työttömäksi eikä joko kolmen kuukauden tai kuuden kuukauden ehdon jälkeen löydä töitä elinkeinoelämän tarpeiden valossa, niin silloin hänen pitää poistua tästä maasta.

Mutta kuten totesin aiemmin, niin jos elinkeinoelämä on niin kovin huolissaan siitä, että täällä ei saa olla kauemmin työttömänä, niin totean, että Espoossa työttömistä vieraskielisten osuus on tällä hetkellä noin 43 prosenttia. Eiköhän sieltä löydy sitten palkattavaa osaavaa työvoimaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

19.33 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kyllä jotenkin tässä hallituksen edustajilta, niin kuin tässä edelläkin, koko ajan unohtuu semmoinen inhimillinen näkökulma, että miten vastuullinen ihminen lähtee miettimään sitä omaa elämänsä eteenpäin, perheen sijoittautumista, kodin perustamista kenties sen oman kotimaansa tai synnyinmaansa ulkopuolelle. Kyllä hän nimenomaan silloin miettii myös erilaisia skenaarioita, että missä maassa sitten se olisi mahdollista turvallisesti ja erilaiset turvaverkot huomioiden tehdä.

Nyt jos ajatellaan, että on hyvin paljon semmoisia tilanteita, että eihän ihminen voi ennakoida johonkin työsuhteeseen mennessään, joutuuko mahdollisesti työttömäksi, niin silloin jos lähdetään omaa tulevaisuutta miettimään ja sitä ikään kuin suunnittelemaan sille pohjalle, että se on turvallista, niin kyllähän tämäntyyppinen lainsäädäntö heikentää sitten sitä, mihin sitä perhettä uskaltaa perustaa. Että jos on näköpiirissä se, että sitten joutuu maasta poistetuksi, varsinkin kun tähän yhdistyy se hallituksesta tullut hyvin nuiva viesti ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

nimenomaan puute siitä, että hahmotettaisiin tällaisia inhimillisiä tekijöitä, niin kyllä se nimenomaan luo sitä epävarmuutta ja vähentää sitä Suomen houkuttelevuutta.

Totta kai on varmasti aina asioita, joita pitää kehittää, ja varmasti pitää miettiä sitä, miksi meillä on esimerkiksi työmarkkinoilla semmoinen tilanne, että jos ihminen ei vaikka puhu täydellisesti suomea, niin miksi sitten ei työllisty. Siihenkin on paljon erilaisia keinoja, kuinka sitä voitaisiin edistää, ja tämä työttömyyden ratkaiseminen on kokonaan oma ulottuvuutensa. Onhan hallituksella tässäkin aika paljon yksiulotteisuutta muutenkin siis, jos miettii, että ideologia on se, että työttömiä kyykyttämällä sitten löytyy työpaikkoja, kun todellisuudessa moni asia vaatii erilaisia keinoja, ja tämä on osa ongelmaa myös siinä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

19.35 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Kun olen kuunnellut tätä keskustelua jonkin verran huoneestani ja nyt näitä puheenvuoroja tässä, niin joutuu pohtimaan, että aika koviin aikoihin me olemme siirtyneet. Ihan niin kuin tässä olisi vain koneita ja laitteita, jotka siirretään paikasta toiseen ja katsotaan, voidaanko niitä käyttää vai eikö voida käyttää. — Tässä on kysymys ihmisistä, siinä on perheistä ja kokonaisuuksista kysymys. Täällä puhutaan, pystytäänkö elinkeinoelämän tarpeet tyydyttämään vai eikö tyydytetä. Jos firma on tyytyväinen, sitten näin ja näin. Tämä on ihan väärä kulma katsoa ihmisten liikkumista rajojen yli. Me suomalaiset olemme liikkuneet rajojen ylitse. 200 000—300 000 suomalaista siirtyi Pohjois-Amerikkaan 150 vuotta sitten, 60-luvulla meiltä meni 400 000 Ruotsiin. Nettomuutto oli melkein 300 000, etsittiin työpaikkoja. Jos siellä olisi samoilla epävarmuustekijöillä ihmiset menneet etsimään parempaa elämää naapurista vastaan Atlantin toiselle puolelle — jos näillä samoilla ehdoilla tässä olisi toimittu, että ihmiset kolmen kuukauden perspektiivillä joutuvat järkyttäviin asetelmiin, heillä on mahdollisesti perheet mukana tai muuta, niin te ette katso ihmistä ollenkaan. Minä saan puheluita jopa ukrainalaisilta, jotka ovat tänne tulleet pakolaisstatuksella ja jotka eivät pysty muuttamaan statustaan, oleskelulupaansa työperäiseksi. Siitä kiitos käynnistä. He ovat peloissaan tästä, että nyt tulee karkotus maasta pois — jopa ukrainalaisille — puhumattakaan monille muille ihmisille, joilta tulee näitä viestejä. Te todella teette ihmisiä vastaan julmia tekoja. Tällaisella tavalla kohtelette ihmisiä, jotka pyrkivät etsimään itselleen vain paremman elämän edellytyksiä, perheilleen parempaa elämää ja tulevaisuutta. Tämä maapallo on yhteinen meille kaikille. Katsokaa ihmistä ihmisenä silmiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

19.37 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Nyt oli kyllä niin käsittämätön puheenvuoro, että meinaan jäädä ihan sanattomaksi. [Kimmo Kiljunen: Tietenkin oli!] Täällä aletaan sanomaan, että jos me oltaisiin nyt mietitty sitä, että kun suomalaiset ovat aikoinaan lähteneet toistasataa vuotta sitten kohti Pohjois-Amerikkaa, niin mitä heille oltaisiin sanottu.

Ensinnäkin edustaja Kiljuselle totean, että heille ei ollut tarjolla siellä mitään sosiaaliturvaa. Nyt on kyse siitä, että kun Suomeen tulee työluvalla töihin, niin kuinka kauan Suomessa saa olla työttömänä sosiaaliturvan varassa, kunnes on poistuttava tästä maasta. Me keskustellaan nyt ihan täysin toisessa ajassa, täysin toisenlaisessa hyvinvointiyhteiskuntamallissa. Muistutan, että Suomessa sosiaaliturvaa ei ole sidottu kansalaisuuteen vaan se on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

asumisperusteinen, mikä tarkoittaa sitä, että Suomessa myöskin se maahan tullut ihminen pääsee sosiaaliturvan piiriin.

Toisekseen haluaisin kysyä, että jos te olette kerran ihmisten puolella ja täällä kerta ei olla ihmisten puolella, [Kimmo Kiljusen välihuuto] niin poistaisitteko te kaikki maahanmuuton rajoitukset, kun me elämme täällä samalla maapallolla, ja maksaisitte... Mikä se teidän tavallaan kunnianhimon ja auttamisen ja inhimillisyyden puolustamisen taso on tässä, jos kerta te olette ihmisten puolella ja täällä ei olla ihmisten puolella? Mistä ne kaikki rahat tulevat siihen? Mistä ne maksut otetaan? Pitääkö meidän ruveta poistamaan kaikki maahanmuuton rajoitukset? Ymmärtääkseni myös sosiaalidemokraateissa kannatetaan esimerkiksi saatavuusharkintaa. Onko tämä linja muuttunut? Kyllä täytyy ymmärtää se, että maailmassa tulijoita Suomeen kyllä riittää, ja silloin kun me eletään hyvinvointiyhteiskunnassa, jonka rahoitus pyörii veronmaksajien rahoittamana, niin meidän on mietittävä, minkälaisia etuuksia ja palveluita me voidaan tarjota.

Ja mitä tulee ukrainalaisiin, niin ukrainalaiset tulevat Suomeen tilapäisen suojelun piiriin. Heitä varten on tällainen malli luotu, ja kun he ovat täällä vuoden olleet, he voivat hakea kunnasta kotikuntaoikeutta. Näin menee ukrainalaisten kohdalla tämä tilanne, ja toivon, että heitä ei sotkettaisi tähän keskusteluun, koska nyt puhutaan työperäisistä maahanmuuttajista, jotka tulevat työluvalla Suomeen.

Tässä tämä muutetaan koskemaan suorittavassa portaassa kolmen kuukauden aikarajaa ja asiantuntijaportaassa kuutta kuukautta, minkä voi olla työttömänä Suomessa, kunnes on poistuttava maasta. Edes pohjoismaalaisessa vertailussa tämä ei ole millään tavalla poikkeuksellinen. Jo Ruotsissa tämä on kolme kuukautta, monessa muussa maassa on myös vastaavia malleja käytössä. Aikaisemmin täällä käytiin keskustelua myös Kanadan mallista, jossa on pisteytysjärjestelmä. Suomi ei ole tässä mitenkään poikkeus. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

19.40 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä työntekooikeutta laajennettaisiin siten, että oleskeluluvan haltijat voisivat työskennellä myös työvoimapula-alueella, jotenka en epäile, etteikö töitä löydy sille töitä tekeväille, joka haluaa niitä tehdä.

Suomessa on suomalaisiakin, jotka tekevät sivutöitä oman päätyönsä ohessa. Monenlaisia töitä on tarjolla. Kyllä kolmen kuukauden aikana työtä tekeväille löytyy varmasti jotakin työtä, jos hän on siihen perehtynyt ja jopa kouluttautunut.

Sitä paitsi pitää muistaa se, että meillä Suomessa on omasta takaakin niitä sosiaalitukia tarvitsevia. Meillä on vähävaraisia lapsiperheitä, pahoinvoivia lapsia ja nuoria, ikääntyneitä, jotka tarvitsevat tukea ja apua. Kyllä meillä täällä riittää omasta takaakin näitä tukitarpeita. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

19.41 Kimmo Kiljunen sd: Jotta ei tule väärinkäsitystä minun aikaisemmasta puheenvuorostani, niin minä en lähtenyt oikeastaan miettimään näitä erilaisia säädöksiä ja tapoja noin käytänteinä, millä me toimimme näissä. Minä puhuin asenneilmapiiristä. Se oli pelkästään asenneilmapiiriin liittyvä kysymys.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Kovin monet ulkomaalaistaustaiset ihmiset täällä Suomessa kokevat oman elämäntilanteensa erittäin hankalaksi ja vaikeaksi. Se ei ole ennustettava. Ei voi henkisesti sitoutua vahvasti tähän yhteiskuntaan, kun on koko ajan olemassa tällaiset potentiaaliset rajoitteet, mitä on tässä uudessa lainsäädännössä, jota ollaan tekemässä ja joka on kauhistuttava kovin monille. Minä kuulen jatkuvasti, kuinka he sanovat, että tämä on hirvittävä tilanne ja tässä on riskit monella tavalla. Siinä on usein kysymys perheistä.

Te puhutte sosiaaliturvasta tässä. Sosiaaliturvahan on hienosti kehittynyt yhteiskuntaan, asumisperusteinen sosiaaliturva. Totta kai meidän täytyy huolehtia kaikista, jotka Suomessa asuvat, työskentelevät, että heillä on peruselämän edellytykset. Emmehän me voi jättää ihmisiä heilleille tämmöisessä tilanteessa, ja se ei voi katsoa etnistä taustaa.

Tässäkin suhteesta tämä on selvä, että siellä on omat rajansa ja mahdollisuutensa, mutta sosiaaliturvaa väärinkäyttävät myöskin kantasuomalaiset, ja väärinkäytökset ovat aina väärinkäytöksiä. Me voimme poimia niitä vaikka kuinka paljon, mutta ei se selitä tätä ilmiötä ja asennoitumista siihen, että maailma pienenee ja yhteisvastuu ei itse asiassa tunne rajoja ollenkaan. Jos sinulla on yhteisvastuullinen asennoituminen toista ihmistä kohtaan, se ei tunne rajoja. Me suhtaudumme kaikkiin ihmisiin ihmisinä.

Tässä suhteesta tämä on periaatekeskustelu, jonka minä tässä teille halusin tehdä. Ehkä me emme ymmärrä toisiamme juuri, kun nämä periaatteelliset arvomme ovat erilaiset. Mutta tästä kulmasta minä tätä haluaisin ehdottomasti katsoa.

Kun minä katson ulkomaalaistaustaisia ihmisiä, joita täällä tunnen paljon — minun kaupunginosassani Länsimäessä itse asiassa 48 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia — niin pitkälle kuin minä heidän kanssaan olen kanssakäymisissä, valtaosa on erittäin sitoutuneita suomalaiseen yhteiskuntaan. He haluavat elää ja toimia täällä, ja ennen kaikkea he, jos ketkä, ovat sitoutuneet työtehtäviin. He tekevät töitä, juuri niitä monia töitä, joita me suomalaiset emme tee — ne ovat likaisia, rasittavia. Katsokaa sairaaloissa tänä päivänä pienipalkkaisia lähihoitajia ja monia muita: he sitoutuvat näihin tehtäviin ihan toisessa mittakaavassa kuin monet suomalaisetkaan tekevät. Enkä minäkään halua eritellä heitä. Mutta se asettaa kyseenalaiseksi ihmisten motiivit, ”me tulemme Suomeen suomalaisen sosiaaliturvan vuoksi”. Kyllä varmasti jotkut ihmiset väärinkäyttävät tässäkin suhteessa, mutta se on hyvin, hyvin pieni osa. Älkää leimatko ihmistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

19.44 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Mielestäni on niin arvokasta, että päästään käymään tätä keskustelua jossain muuallakin kuin sosiaalisessa mediassa, niin että siksi vielä tässä nyt puheenvuoroa käyn. Kiitän edustajia siitä, että tätä keskustelua käydään.

Korostaisin vielä, että nimenomaan on tärkeä näkökulma tämä inhimillisyys ja toisaalta se ajatus siitä, että meillä on veronmaksajien määrästä tällä hetkellä suuri huoli. Kun meillä on huoli siitä, onko Suomessa lapsia tarpeeksi, niin on jotenkin vaikea ymmärtää, miksi sitten samalla ei huomioitaisi sitä, että ne ihmisethän, jotka tulevat tänne töihin ja tuovat perheensä tänne, ovat juuri niitä meidän haluamiamme veronmaksajia ja tuovat sitä tulevaisuutta tänne. Ja sitten se viesti heille on se, että he ovat tervetulleita olemaan täällä niin kauan kun he ovat kyvykkäitä maksamaan veroja. Mutta sitten kuitenkin on se viesti, jossa aika kovinkin sanankääntein sanotaan siitä päivästä, kun he joutuvat työttömiksi — hehän voivat joutua työttömiksi täysin itsestään riippumattomista syistä, vaikka kuinka hyvin oli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

si integroitunut Suomeen, vaikka kuinka hyvä asema olisi, kun voihan sille yritykselle tulla joku taloudellinen haaste ja sitten tuotannollis-taloudellisesta syystä sitten ihminen tulee joutuneeksi työttömäksi. Jotenkin on niin vaikea ymmärtää, että sitten juuri siitä päivästä lähtien häntä kohdellaan ikään kuin hän olisi tällainen sosiaaliturvan väärinkäyttäjä, vaikka juuri semmoiseen tilanteeseenhan se sosiaaliturva on tarkoitettu, ihmistä siinä tukemaan.

Ja sitten justiin kuitenkin ei voi ajatella niin, että siinä kohtaa olisi jotenkin samantekevää, mihin se ihminen työllistyy. Jos esimerkiksi kysymys on jostain tietyn erityisalan osaajasta, niin on ihan ymmärrettävää, että huomioidaan se, että hän haluaa etsiä keinoa, jolla mahdollisimman hyvällä tavalla voi omaa koulutusta ja osaamista hyödyntää ja toisaalta samalla siis voi olla hyödyksi tälle yhteiskunnalle. Ja sitten siihen ei anneta aikaa. Kyllä se vaan on hyvä ymmärtää, että jos se yhteiskunnan viesti on tämäntyyppinen, hyvin nuiva — ja niin kuin tässä puheenvuoroja on edellä käytetty, keskustelu sosiaalisessa mediassa on toki vielä monikymmen-, monisatakertaisesti tiukempaa ja epäasiallista liittyen näihin Suomessa oleviin kansainvälisiin henkilöihin — niin kyllä sillä ilmapiirillä varmasti on vaikutuksensa siihen, haluaako ihminen tänne omaa elämäänsä rakentaa ja sitoutua tämän yhteiskunnan rakentamiseen vai ei. Siitä meidän pitäisi kantaa huolta, kuinka pystyttäisiin sitä edistämään enemmän.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

19.47 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kiljunen avasi tässä laajemman arvokeskustelun koskien tätä maahanmuuttopoliittista keskustelua ja sitä, kuka välittää kenestäkin ja näin pois päin. Ikään kuin annettiin ymmärtää, että meidän arvomme ovat erilaisia, ja näin varmasti osittain on. Myönnän ääneen sen, että minulle Suomen kansan edustajana tässä laitoksessa tavallaan tärkein viiteryhmä ovat suomalaiset ihmiset, jotka tässä maassa asuvat, ja puolustan heitä viimeiseen asti. Heidän etunsa menee minulle muiden maiden ihmisten edelle. Näin se vain on. Siltä pohjalta teen politiikkaa ja siltä pohjalta olen mukana perussuomalaisissa.

Ei mitään vastaan työperäistä maahanmuuttoa, sitäkin tämäkin hallitus puolustaa. Mutta kyllä siinä, totta kai, säännöt tulee olla, ja sitten niitä sääntöjä pitää peilata siihen ympäristöön, jossa me toimitaan, hyvinvointiyhteiskuntaan ja sen osin avokätiseen sosiaaliturvaan siinä suhteessa, että se ei ole esimerkiksi rajattu vain Suomen kansalaisille vaan se on sidottu asumisperusteisuuteen, joka Suomessa on. Kun me katsotaan sitä kv. vertailua, niin tämä kolmen ja kuuden kuukauden sääntö ei ole kovin poikkeuksellinen — eli niissä kilpailijamaissa, joiden kanssa me kisataan niistä niin kutsutuista osaajista.

Sitten tämä ”heti, kun työtön” -ajattelu: Ei. Jos meillä on työluvalla Suomeen suorittavaan portaaseen tullut ihminen ja hän joutuu syystä tai toisesta työttömäksi, hänellä on kolme kuukautta aikaa etsiä uusi työpaikka. Sitten jos meillä on asiantuntija, niin hänellä on kuusi kuukautta aikaa. Ja vielä jos mennään vähän monimutkaisempaan, tähän EU:hun, mistä kaikki tämäkin säännöstely lähtee, EU:sta, niin jos on ollut kaksi vuotta Suomessa töissä, oli sitten suorittavan portaan tyyppi tai asiantuntija, niin se on se kuusi kuukautta. Siinä on kuusi kuukautta aikaa etsiä Suomesta töitä. Ja nyt minä korostan, että he eivät ole Suomen kansalaisia. He ovat tulleet Suomeen työluvalla. Omasta näkökulmastani meidän tehtävämme ei ole loputtomiin odottaa sitä, josko he löytäisivät työpaikan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Ja toistan edelleen: tilastot eivät valehtele. Jos Espoossa työttömistä vieraskielisten osuus on 43 prosenttia, niin pitäisi hälytyskellojen soida. Se on valtava luku, kun sen suhteuttaa heidän osuuteensa väestöstä. Ja kun Vantaalla 2022 Kelan maksamista työttömyysetuuksista 48,3 prosenttia eli lähes puolet menee vieraskielisille, niin herää kysymys, olisiko me onnistuttu kaikilta osin harjoitetussa maahanmuuttopolitiikassa niin suomalaisen kannalta kuin näiden maahan muuttaneiden kannalta.

On jokaisen etu, että tässä maassa nämä tilastot olisivat paremmat. Se on myös sen maahanmuuttajan etu. Ja kyllä minä ainakin itse ajattelen, että Suomeen halutaan tulla, jos tämä on houkutteleva esimerkiksi veroympäristön kannalta. Kuka huippuosaaajista haluaa tulla tänne maksamaan 50 prosentin veroja? Aika harvassa on. Vasemmistossakin voitaisiin miettiä sitä, että muissa maissa maksetaan huomattavasti pienempää veroa ansiotuloista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

19.50 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kyllähän nimenomaan juuri tässä on yhteys siihen verojen maksamiseen. Eli jos miettii sitä, että tämä meidän koko yhteiskunta perustuu sille, että ihmisillä on veronmaksamisen halukkuus juuri siitä syystä, että sitten tietää, että jos tilanne muuttuu vaikeaksi ja itse ei syystä tai toisesta pysty sen työtulon kautta omaa ansiotaan ja perheansioita turvaamaan, niin sitten meillä on se sosiaaliturvajärjestelmä juuri niihin tilanteisiin.

Nyt kuitenkin tässä edustaja edellä ikään kuin rajasi sen, että kysymys on nimenomaan niistä veronmaksajista, jotka ovat Suomen kansalaisia, joille ikään kuin on tämä mahdollisuus. Mutta sitten ollaan mielenkiintoisessa tilanteessa, että lopulta nämä... Ette kommentoinut nyt sitä tänään tullutta tilastojulkistusta tästä väestöennusteesta ja kuinka huolestuneita meidän siitä pitäisi olla.

Toisaalta sitten jos kannetaan huolta näistä vieraskielisistä, jotka ovat työttöminä, niin eikö silloin olisi järkevää miettiä, mitä esityksiä hallitus, joka nyt on vallassa, voisi tehdä, jotta sitten heidän työllistymisestään voitaisiin purkaa. Sellaisia toimia kyllä täällä varmasti mielellään oppositio olisi käsittelemässä ja myöskin ehdottamassa.

Nyt on valittu tällainen keino, mistä myöskin ministeri täällä itse sanoi, että tämä ei ehkä kosketa kovin montaa ihmistä, ja kyllä silloin näyttää siltä, että tällä tavoitellaan vain semmoista signaalivaikutusta siitä, että meillä on nuivempaa maahanmuuttopolitiikkaa ja olosuhteita täällä tiukennetaan. Nimenomaan viesti niiltä ihmisiltä, jotka täällä ovat, on se, että he kokevat hyvin painostavaksi, että tällaista ilmapiirin muutosta tässä on havaittavissa ja se on ollut vahvistumassa. Kyllä tästä pitäisi meidän yhteisesti kantaa huolta, kuinka voitaisiin tähän puuttua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

19.52 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Jos näistä verojen vaikutuksista vielä muutama sana. Itse ajattelen niin, että maksan mielelläni veroja silloin, kun tiedän, että ne verot kohdistuvat sellaisiin palveluihin, jotka ovat lähtökohdiltaan hyväksi suomalaisille ihmisille, jotka niistä palveluista nauttivat ja jotka ne palvelut lopulta rahoittavat. Mutta herää se kysymys, menevätkö ne tällä hetkellä kaikki oikeisiin kohteisiin tai ovatko ne menneet tähän mennessä kaikki oikeisiin kohteisiin, ja toisaalta herää se kysymys, riittävätkö

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

nyt jo tällä hetkellä kerätyt verot rahoittamaan kaikki ne palvelut, joita meillä on. Eivät riitä.

Itse uskon kyllä myös siihen, että jos me aidosti huippuosajia haluaisimme Suomeen, niin kyllä siinäkin pitää ottaa huomioon se, että tavallaan jonkunäköinen raja siinä verotuksessakin pitää olla, kun me kilpaillaan siinä verokilpailussa muiden maiden kanssa. Jos puolet palkasta menee veroihin, niin, sanotaan, sellaisilla huippuosajilla on mahdollisuus kyllä valita joku toinenkin maa, ja silloin ne veroeurot kannetaan sitten sinne. Onko se nykyinen veromalli, joka meillä on esimerkiksi vaikka ansiotuloissa, itse asiassa johtanut siihen, että se verokertymä on pienempi kuin mitä se voisi olla? Tämä nyt vaan niin kuin ajatuksena. Sehän ei ole aina niin, että jos me lyödään veroprosentti sataan, niin sitten me saadaan kerättyä ikään kuin tosi paljon veroja. Näinhän se ei toimi, eli siinäkin on jonkunäköinen raja, niin sanottu Lafferin käyrä.

Sitten se, miten houkutellaan ja saadaan jo maassa työttömänä olevat maahanmuuttajataustaiset ja vieraskieliset ihmiset töihin, onkin tuhannen taalan kysymys. Lähtisin siitä, että mikäli he ovat täällä jo saaneet Suomen kansalaisuuden, niin myös näillä hallituksen työmarkkinatoimilla ja uudistuksilla, joilla pyritään madaltamaan sitä työllistämisen kynnystä ja toisaalta tehdään työn verotukseen alennuksia, pyritään myös vahvistamaan sitä, että työnantajapuolella haluttaisiin palkata lisää työntekijöitä yrityksiin, ja toisaalta tekemään myös se työnteko kannattavammaksi suhteessa muihin tukimuotoihin. Nämä ovat tietenkin vaikuttavia toimia, ja ne koskevat ihan yhtä lailla suomalaisia ihmisiä kuin Suomeen töihin tulleita ihmisiä. Nämä ovat positiivisia keinoja, joita on syytä edistää.

Sitten tietenkin nostan vielä kielitaidon oppimiseen. Se on ihan kriittistä, ja myöskin siinä keskeistä on se työnteko, koska kun olet työssä, työyhteisössä, tapaavat ihmisiä päivittäin ja joudut väkisin käyttämään kieltä, niin siinä se kielen oppiminenkin kummasti nopeutuu. Mutta tilanteessa, jossa sitten ollaan esimerkiksi kotona taikka sitten pääkaupunkiseudullakin alueilla, joilla ikään kuin eriydytään osaksi niitä omia yhteisöjä, se kielen oppiminen voi olla aika paljon vaikeampaa.

Tästä pitikin sanoa, että tuossa yksi aamu, kun kävelin tänne eduskuntaan töihin, tuli maahanmuuttajataustainen ihminen vastaan. Hän puhelin kädessä siinä meni ja pysähtyi sitten kysymään, mitä tarkoittaa, että voitti suomenmestaruuden. Hän osasi siis puhua yllättävän hyvin suomea, mutta hän luki sanakirjaa siinä ja hän oli opiskelemassa suomen kieltä. Tuli oikein positiivinen olo, että hän uskalsi kysyä näin ja toisaalta myöskin teki itse omatoimisesti töitä sen eteen, että oppisi kieltä. Se oli hieno hetki.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

19.55 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Näkisin tämän lainmuutoksen kyllä positiivisena myös ulkomaalaisen tänne työhön pyrkivänkin osalta, koska sitten hän tietää etukäteen nämä säännöt, että jos jää työttömäksi, niin on kolme kuukautta aikaa tai kuusi kuukautta aikaa, eikä näin ollen jää tänne niin sanotusti heitteille.

En oikein usko siihenkään, että se, joka tänne tulee töihin, ensimmäisenä ajattelee, että perustan täällä perheen. Kyllä se on varmaan meillä suomalaisillakin, että jos me lähдемme ulkomaille jotakin työtä katsomaan, niin ne olosuhteet ja tilanteet siellä paikan päällä varmaan vasta kertovat, onko mahdollista perustaa perhe sinne ja jäädä sinne asumaan. Mutta yhtä lailla näen tämän positiivisen näkymän tässä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Sitten koska tätä laajennetaan myös muille työvoimapula-aloille, niin minä uskoisin, että meiltä töitä löytyy, esimerkiksi monenlaisia siistijän töitä ja muita on tarjolla vaikka kuinka, lähihoitaja-ala ja muut. Ne ovat työvoimapulassa. Töitähän löytyy työtä tekeväälle, jos hänellä on osaamista siihen. Mutta eihän tänne kannata tulla vain olemaan.

Sitten toinen on se, että yleensä tammöisiin, esimerkiksi teollisuusaloille tai muihin vastaaviin, asiantuntijatoihin tulevalla kaverilla varmasti se voi olla pitkäkin komennus tai pitkä työsuhde, mitä sovitaan. Nämä ovat sitten aika erikoisia, jos lähdetään sillä asenteella, että tulen tänne töihin ja voi olla, että en ole kuin kuukauden tai kaksi viikkoa ja sitten olen työttömänä. En minä usko oikein tammöiseen.

Minusta tämä antaa hyvän rajauksen myös tänne pyrkiville, että voi harkita, kannattaako tulla vai eikö kannata. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.